

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА АДМІНІСТРАТИВНОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

ЕЛЕКТРОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 081 «Право»

ОДЕСА
2023

УДК 347.73:336.22(072)

П44

Укладачі:

Білик Павло Петрович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного та господарського права.

Рецензенти:

Чуваков Олег Анатолійович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального права, кримінального процесу та криміналістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Миколенко Олександр Іванович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та господарського права Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рекомендовано Вченою Радою економіко-правового факультету

ОНУ імені І. І. Мечникова.

(Протокол № 1 від 28 серпня 2023 р.)

П44 **Податкове право** [Електронний ресурс] : електронний методичний посібник для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право» / уклад. П. П. Білик. – Одеса, 2023. – 95 с. – 1 МБ.

У методичному посібнику наведено основні положення до вивчення дисципліни «Податкове право» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Право» спеціальності 081 «Право». Основна мета посібника – надати методичну допомогу здобувачам вищої освіти у підготовці та вивченні дисципліни на аудиторних заняттях та у процесі самостійної роботи.

УДК 347.73:336.22(072)

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2023

ЗМІСТ

№	Назва рубрики	Сторінка
1	Вступ	4
2	Зміст навчальної дисципліни	7
3	Плани та методичні вказівки для підготовки до практичних занять	14
4	Питання для підсумкового контролю	81
5	Теми та пояснення до виконання контрольних робіт	84
6	Рекомендована література	90
7	Інформаційні електронні ресурси	94

ВСТУП

Податкове право як навчальна дисципліна містить сукупність знань з правових основ визначення, встановлення, зміни, скасування податків і зборів, зокрема тих, що справляються в Україні, прав і обов'язків суб'єктів податкових правовідносин, податкового контролю та відповідальності за порушення податкового законодавства. Держава в особі органів законодавчої та виконавчої влади, громадяни, органи місцевого самоврядування, юридичні особи та фізичні особи – підприємці, усі зацікавлені в стабільній та ефективній системі господарювання в країні, дійовим важелем впливу якої є податки і збори.

Податки потрібні для формування публічних фондів грошових коштів, які акумулюються в бюджетах, і перерозподілу валового внутрішнього продукту між виробничими та невиробничими сферами суспільного відтворення. Кожна країна має власну систему податків, зборів та інших обов'язкових платежів, але виключно законами закріплюються їх види і механізм оподаткування. Всі питання щодо оподаткування в Україні регулюються Податковим кодексом України і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами, крім тих, що вносять до нього зміни або передбачають відповідальність за порушення норм податкового законодавства. Таким чином, податкові правовідносини є предметом вивчення податкового права. Цьому присвячений даний курс.

Знання податкового законодавства потрібні всім громадянам, оскільки всі повинні знати, які податки існують в країні, яким чином і навіщо вони сплачуються, але фахівець, юрист повинен використовувати ці знання для надання професійної допомоги іноді в складних ситуаціях реалізації податкового механізму. У сучасних умовах реформування податкових правовідносин виникають спірні питання щодо правової компетенції контролюючих органів в оподаткуванні, фіскальної достатності податкової системи та соціальної справедливості, загальності і рівності усіх платників

перед законом, економічності оподаткування і зручності сплати. Вирішення цих питань потребує вивчення податкового права.

Даний курс викладається шляхом поєднання аудиторних занять із самостійною роботою. Лекційні та практичні заняття відносяться до аудиторних занять.

Одним з обов'язкових елементів учбового плану для здобувачів є підготовка до практичних занять. Для цього здобувачам необхідно ознайомитися з рекомендованою учбовою, учбово-методичною літературою, нормативно-правовими актами з кожної теми. Виконання завдань по темам курсу є обов'язковою умовою підготовки до практичних занять. При підготовці до практичних занять необхідно:

- ознайомитись з питаннями теми;
- прочитати відповідні питання в підручнику або конспекті;
- ознайомитись з нормативними матеріалами;
- ознайомитись з літературними джерелами, які додаються в плані практичних занять; розв'язати завдання до теми.

Розв'язання завдань має бути чітким, повним, обов'язкова присутність посилання на статті нормативних актів з позначкою, коли і ким він був виданий; має бути особисте тлумачення проблеми на підставі чинного законодавства.

Самостійна підготовка передбачає написання доповідей та оформлення презентацій, аналіз нормативних актів і літературних джерел, огляд бібліографії, виконання практичних завдань, вирішення задач тощо.

Запорукою успішного вивчення дисципліни буде систематична перевірка ступеню засвоєння теорії адміністративного права, яка може відбуватися у формі опитування, співбесіди. Підсумковою формою контролю знань є складання заліку.

До заліку допускаються здобувачі, що відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на практичних заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістовні модулі.

Очікуванні результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

знати:

- основні категорії податкового права;
- правові засади розмежування податкового права й інших правових
- інститутів фінансового права та інших галузей права (цивільного, адміністративного);
- основні засади та понятійно-категоріальний апарат податкового права;
- зміст прав та обов'язків всіх учасників податкових відносин;

вміти:

- самостійно аналізувати зміст законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів законодавства що регулюють податкові правовідносини;
- тлумачити податково-правові норми й роз'яснювати вимоги законів та інших нормативно-правових актів у сфері правового регулювання оподаткування;
- застосовувати норми податкового права;
- вирішувати конкретні життєві ситуації на базі теоретичних знань.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПОДАТКОВЕ ПРАВО»
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПРАВА
(теми 1 – 3)

Тема 1. Податкове право в системі фінансового права

Податкове право як підгалузь фінансового права. Предмет та метод податкового права. Податкове право в системі права. Наука податкового права. Система податкового права. Джерела податкового права. Склад податкового законодавства України. Податковий кодекс України в системі податкового законодавства та сфера його дії. Внесення змін до Податкового кодексу України. Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами та міжнародними договорами. Принципи податкового права, принципи оподаткування та принципи податкового законодавства.

Тема 2. Податкові правовідносини та податково-правові норми

Принципи податкового права, принципи оподаткування та принципи податкового законодавства. Поняття податкових правовідносин. Особливості податкових правовідносин. Класифікація податкових правовідносин. Зміст податкових правовідносин. Об'єкт податкових правовідносин. Суб'єкти податкових правовідносин. Співвідношення суб'єктів податкового права і суб'єктів податкових правовідносин. Правовий статус суб'єктів податкових правовідносин. Місце і роль держави в системі суб'єктів податкових правовідносин. Місце платника податків в системі суб'єктів податкових правовідносин. Обов'язки та права платників податків. Поняття та особливості податково-правових норм. Класифікація та структура податково-правових норм.

Тема 3. Податкова система України

Поняття податкової системи держави. Співвідношення податкової системи і системи податків. Регіональна бюджетно-податкова система: поняття, функції та вимоги до неї Ядрми регіональної бюджетно-податкової системи. Зміст іюлаткової системи. Рівні регулювання податкових потоків. Податкова робота (суб'єкти та елементи податкової роботи). Державна фіскальна служба України, її організаційна структура та функції підрозділів. Податковий контроль та способи його здійснення. Ведення обліку платників податків. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів Державної фіскальної служби України

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СТРУКТУРА ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

(теми 4-7)

Тема 4. Податковий обов'язок

Поняття податку. Податок як прикладна категорія. Податок як правова категорія: поняття, ознаки та сутність. Принципи податку. Функції податку: основні та додаткові. Співвідношення податків та інших обов'язкових платежів. Класифікація податків. Критерії класифікації (платник, форма обкладання, компетенція органу регулюючого податок, спосіб стягнення, характер використання, періодичність стягнення, облік податку). Правовий механізм податку та його елементи. Основні елементи правового механізму: платник податку, об'єкт та ставка. Додаткові елементи: податкові пільги, предмет, база, одинице оподаткування, джерело сплати податку, особливості податкового режиму, бюджет чи фонд надходження, особливості податкової звітності. Поняття платника податку. Права та обов'язки платника податку.

Тема 5. Правове регулювання основних елементів правового механізму податку

Правовий механізм податку. Елементи правового механізму податку. Фізичні особи як платники податків. Юридичні особи як платники податків. Самозайнята особа. Поняття податкового резидента та податкового нерезидента. Правовий статус податкових агентів. Поняття пов'язаних осіб. Поняття та рівні представництва в податковому праві. Законне та уповноважене представництво платника податку. Поняття та види об'єктів оподаткування. Методи визначення об'єктів оподаткування. Поняття ставки податку. Класифікація ставок оподаткування. Гранична ставка податку. Абсолютна та відносна ставки податку . та види. Поняття предмета оподаткування. Співвідношення об'єкта і предмета оподаткування. База оподаткування. Одиниця виміру бази оподаткування. Визначення бази оподаткування. Методи визначення та порядок застосування звичайної ціни. Поняття податкового періоду та його види.

Тема 6. Правове регулювання основних податків податкової системи України

Зміст непрямих податків та їх місце в податковій системі України. Особливості непрямих оподаткування. Види непрямих податків. Правове регулювання податку на додану вартість. Зміст податку на додану вартість. Основні елементи правового механізму податку на додану вартість: платник, об'єкт, ставка. Реєстрація осіб як платників податку на додану вартість. Додаткові елементи правового механізму податку на додану вартість. Порядок обчислення податку на додану вартість. Поняття податкового зобов'язання і податкового кредиту при обчисленні податку на додану вартість. Бюджетне відшкодування. Податкова накладна. Єдиний реєстр податкових накладних. Акцизний податок. Визначення акцизного податку та підакцизних товарів. Основні елементи правового механізму акцизного податку. Особливості ставок акцизного збору. Додаткові елементи правового механізму акцизного податку.

Контроль за сплатою акцизного податку. Акцизні склади. Акцизні накладні. Єдиний реєстр акцизних накладних.

Тема 7. Відповідальність за порушення податкового законодавства

Суспільна небезпека порушень податкового законодавства. Податкова безпека держави Співвідношення переконання і примусу в податковому у праві. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона правопорушення. Види відповідальності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3 ПРАКТИКА ОБЧИСЛЕННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКІВ

(теми 8 – 12)

Тема 8. Правове регулювання оподаткування фізичних осіб.

Податок з доходів фізичних осіб: правова регламентація за Податковим кодексом України. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу. Податкова знижка. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав. Визначення суми процентів, сплачених платником податку за користування іпотечним житловим кредитом з метою нарахування податкової знижки. Забезпечення виконання податкових зобов'язань. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою –

підприємцем від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування. Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою, яка провадить незалежну професійну діяльність. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації).

Тема 9. Спрощена система оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості правового режиму оподаткування фізичних осіб.

Поняття та сутність спрощеної системи оподаткування. Види спрощених систем оподаткування, що застосовуються в Україні. Спрощена система оподаткування обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, її правове регулювання. Поняття суб'єктів малого підприємництва та особливості їх оподаткування в Україні. Поняття єдиного податку. Умови та порядок переходу на сплату єдиного податку малого підприємництва. Суб'єкти малого підприємництва, які можуть перейти на сплату єдиного податку. Особи, що не можуть перейти на спрощену систему оподаткування обліку та звітності. Процедура переходу на сплату єдиного податку. Ставки єдиного податку. Податки від яких звільняються особи, що перейшли на спрощену систему оподаткування обліку та звітності. Строки сплати єдиного податку. Порядок розподілу органами Держказначейства сум єдиного податку між бюджетами та позабюджетними цільовими фондами. Порядок ведення книг обліку доходів та витрат. Розрахунок суми єдиного податку. Звіт суб'єкта малого підприємництва – платника єдиного податку. Особливості застосування фіксованого сільськогосподарського податку до сільськогосподарських товаровиробників. Платники, об'єкт оподаткування та ставки податку. Порядок нарахування та сплати податку. Умови та порядок переходу на сплату фіксованого податку. Особи, які не можуть перейти на сплату фіксованого податку. Порядок нарахування та сплати податку.

Тема 10. Оподаткування юридичних осіб в Україні: особливості оподаткування прибутку підприємств, особливості правового режиму непрямих податків.

Особливості оподаткування прибутку підприємств: платники податку, об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визнання доходів. Склад витрат та порядок їх визнання. Витрати, що не враховуються при визначенні оподаткованого прибутку. Особливості визнання витрат подвійного призначення. Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями. Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи. Об'єкти амортизації. Класифікація груп основних засобів та інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації. Визначення вартості об'єктів амортизації. Облік операцій із землею та її капітальним поліпшенням. Амортизація витрат, пов'язаних з видобутком корисних копалин. Податкова база. Порядок урахування від'ємного значення об'єкта оподаткування в результатах наступних податкових періодів. Ставки податку. Порядок обчислення податку. Оподаткування операцій особливого виду. Звільнення від оподаткування. Особливості оподаткування виробників сільськогосподарської продукції. Особливості оподаткування страховика. Оподаткування неприбуткових установ та організацій. Особливості оподаткування прибутку підприємств, отриманого у зв'язку із впровадженням енергоефективних технологій. Безнадійна та сумнівна заборгованість. Особливості оподаткування нерезидентів. Спеціальні правила. Поняття непрямих податків. Види непрямих оподаткування

Тема 11. Митні платежі.

Поняття митних платежів. Види мита: державне мито та мито, що стягується при переміщенні товарів через митний кордон України. Мито, що стягується при переміщенні товарів через митну територію України. Поняття та специфіка мита. Загальні та особливі види мита. Платники мита. Поняття державного мита та його правове регулювання. Платники, об'єкт оподаткування та ставки державного мита. Порядок нарахування та сплати державного мита. Поняття митної вартості, як об'єкта оподаткування мита. Величини, що включаються до митної вартості. Порядок визначення митної вартості. Ставки мита та їх види. Поняття та значення Єдиного митного тарифу України. Значення країни походження товару при оподаткуванні митом. Порядок нарахування та сплати мита. Пільги при оподаткуванні митом. Пільги при оподаткуванні державним митом.

Тема 12. Податкові органи України.

Організація податкового контролю. Поняття та види податкових органів. Податкові органи у широкому та вузькому розумінні. Безпосередньо податкові та опосередковано податкові органи. Поняття та особливості податкового контролю. Зміст, завдання, методи податкового контролю. Види податкового контролю. Поняття податкових перевірок. Класифікація податкових перевірок за формою проведення, за якістю, за терміновістю, за ступенем охоплення, за способом встановлення дійсності. Характеристика податкових перевірок передбачених чинним законодавством. Порядок проведення податкових перевірок та оформлення їх результатів. Порядок проведення виїзних перевірок. Випадки та порядок складання акту перевірки та довідки, їх зміст. Законодавче забезпечення захисту прав та законних інтересів платників податків. Поняття адміністративного та судового оскарження. Порядок розгляду податковими органами скарг та заяв платників податків і прийняття рішень за ними

**ПЛАНИ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
ПОДАТКОВЕ ПРАВО.**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.
ЗАГАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО ПРАВА
ТЕМА 1. ПОДАТКОВЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО
ПРАВА**

Практичне заняття:

1. Податкове право як підгалузь фінансового права.
2. Предмет та метод податкового права.
3. Податкове право в системі права.
4. Наука податкового права.
5. Система податкового права.
6. Джерела податкового права.
7. Склад податкового законодавства України.
8. Податковий кодекс України в системі податкового законодавства та сфера його дії.
9. Внесення змін до Податкового кодексу України.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

- 1.Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами та міжнародними договорами.
- 2.Співвідношення владного і майнового в податковому праві

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувачі повинні розуміти, що відносини, які виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема визначення переліку податків і зборів, що справляються на території України, та порядок їх адміністрування, становлять систему правовідносин, які є предметом вивчення податкового права. Предметом податкового права є система суспільних відносин, які регламентуються нормами права і визначають порядок встановлення, адміністрування та контролю обов'язкових платежів з платників грошових коштів до публічних фондів. У складі цієї системи слід виділити суспільні відносини щодо: встановлення, зміни та скасування обов'язкових платежів; адміністрування обов'язкових платежів; здійснення контролю над справлянням обов'язкових платежів. Вказані відносини регулюються нормами податкового права та визначаються як податкові правовідносини. Метод податкового права – це сукупність прийомів та способів правового регулювання податкових відносин. Основним методом податкового права є імперативний метод правового регулювання. Це означає, що основним способом правового регулювання є зобов'язання. Відповідно більшість норм податкового права – зобов'язуючі. Суб'єкти податкових правовідносин позбавлені можливості самостійно визначати та змінювати обсяг своїх прав та обов'язків. Крім того, вступ у податкові правовідносини суб'єкти здійснюють поза власним волевиявленням.

Так, наприклад, за ст. 67 ПКУ при отриманні будь-якою фізичною особою доходу особа вступає у відносини щодо сплати податку з доходів фізичних осіб незалежно від бажання, а внаслідок існування конституційного обов'язку щодо сплати податків при наявності об'єкта оподаткування. Обсяг обов'язків особи визначається нормативно-правовим актом (наприклад, ст. 167 ПК України закріплює основну ставку податку на доходи фізичних осіб – 15 відсотків бази оподаткування щодо одержаних доходів за деяким виключенням), й особа не може його визначити або змінити за власним волевиявленням. Обов'язок сплати податку опосередкований правом податкових органів вимагати його сплати і контролювати правильність та

своєчасність її. Разом з цим окремі податкові правовідносини врегульовані із застосуванням елементів диспозитивного методу правового регулювання. Як відомо, диспозитивне правове регулювання передбачає, що основним його способом є уповноважування. Тобто особі надається можливість за власним волевиявленням встановлювати та змінювати обсяг своїх прав та обов'язків у відносинах. Вступ до врегульованих диспозитивних відносин особа здійснює за власним волевиявленням. Так, платник податків, що відповідає вимогам встановленим для суб'єктів малого підприємництва, має право за власним волевиявленням перейти на спрощену систему оподаткування шляхом сплати єдиного податку. Податкове право тісно пов'язане з фінансовим, оскільки його норми регламентують основи дохідної частини бюджетів, проте на відміну від фінансового, яке охоплює сукупність відносин з приводу формування, розподілу та використання грошових фондів, податкове регулює лише відносини з приводу одноосібного руху коштів знизу вгору – від платників до публічних фондів у формі податків та зборів.

Здобувачі повинні усвідомити, що податковому праву як правовому інституту притаманні такі ознаки:

1. Однорідність відносин з приводу оподаткування. Регулювання строго визначеного кола відносин – руху коштів знизу (від платника) вгору, тобто до доходів публічних фондів грошових коштів.

2. Єдність норм, які становлять податкове право, що ґрунтується передусім на єдиних принципах формування нормативного масиву.

3. Законодавча відособленість, що означає зовнішньо відособлене закріплення основних норм інституту в кодифікованому нормативному акті й окремих нормативно-правових актах, які утворюють відносно самостійну систему.

Здобувач повинен переконатися, що податкове право є інститутом фінансового права. Зокрема, такий висновок можна зробити, порівнюючи предмети податкового та фінансового права, які співвідносяться як частина та ціле.

Здобувачам необхідно визначитися, що система податкового права – об’єктивно обумовлена внутрішня структура податкового права, що визначає розподіл та об’єднання його норм за категоріями та інститутами. У системі складного інституту податкового права існує декілька підсистем, які можна згрупувати в окремі розділи та частини. Структура податкового права з урахуванням цих категорій та інститутів надає уявлення про податкове право як навчальну дисципліну.

Остання, зокрема, може бути представлена таким чином:

1. Загальна частина.

1.1. Історичний розвиток податкової системи та її законодавче закріплення.

1.2. Предмет і метод податкового права.

1.3. Податкові правовідносини та податково-правові норми.

1.4. Правовий механізм встановлення податків і зборів.

1.5. Правовий статус органів ДПС України.

1.6. Загальні засади адміністрування податків і зборів (обов’язкових платежів).

1.7. Податковий контроль.

1.8. Юридична відповідальність за порушення податкового законодавства.

2. Особлива частина.

2.1. Правові засади справляння прямих податків в Україні.

2.2. Правові засади справляння непрямих податків в Україні.

2.3. Правові засади спеціальних податкових режимів.

Узагальнюючи викладене, податкове право – це складний предметний міжгалузевий інститут фінансового права, норми якого регулюють суспільні владно-майнові відносини щодо встановлення обов’язкових платежів податкового характеру (податків, зборів, плат, внесків), їх справляння та/або адміністрування, здійснення податкового контролю та притягнення до фінансової відповідальності за порушення норм податкового законодавства.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

Основна література:

1. Податкове право України: підручник. М. П. Кучерявенко Харків: Право, 2013. 528 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Podat-Pravo.pdf
2. Фінансове право: навч. посіб. За заг. ред. А.Г. Чубенка. К.: КНТ, 2014. 600 с. https://arm.naiu.kiev.ua/books/finance_law_20/inf/lit.html
3. Голоядова Т. О. Податкове право : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. О. Голоядова, П. П. Латковський. Одеса, 2019. 167 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470?show=full&locale-attribute=en>
4. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. Київ, 2014. 454 с.
https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=8
5. Андрющенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
6. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
7. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>

ТЕМА 2. ПОДАТКОВІ ПРАВОВІДНОСИНИ ТА ПОДАТКОВО-ПРАВОВІ НОРМИ

Практичне заняття

1. Принципи податкового права, принципи оподаткування та принципи податкового законодавства.

2. Поняття податкових правовідносин.

3. Особливості податкових правовідносин.

4. Класифікація податкових правовідносин.

5. Зміст податкових правовідносин.

6. Об'єкт податкових правовідносин.

7. Суб'єкти податкових правовідносин.

8. Співвідношення суб'єктів податкового права і суб'єктів податкових правовідносин

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Становлення та розвиток податкового законодавства України

2. Податкові правовідносини

3. Податково-правові норми

4. Зв'язок податкового права з іншими галузями права

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Податкові правовідносини як різновид фінансових є особливим видом суспільних відносин — фінансових відносин, урегульованих фінансово-правовою нормою. Державне розпорядження, що міститься в юридичній нормі, визначає умови дії правовідносин, права й обов'язки суб'єктів, заходи, що гарантують виконання вимог правової норми. Природа фінансових правовідносин визначається тим, що вони виступають як владно-майнові відносини, у яких відносини влади неможна відокремити від майнових, де вони діють у сукупності. Владно-майновий характер податкових правовідносин визначає юридичне положення суб'єктів у конкретному податковому правовідношенні. При цьому податковий орган, виступаючи від імені держави, наділений певними повноваженнями. Другий суб'єкт виконує в основному юридичний обов'язок за встановленими для нього правилами поведінки

(сплата податку, надання звітності). В усіх видах податково-правових відносин їх владно-майновий характер виступає чітко, а деталізується тільки ступінь владного характеру в них. Податкове правовідношення є різновидом правовідносин, тому йому властиві всі ознаки останнього.

По-перше, воно виникає на підставі фінансово-правової норми як форми її реалізації. По-друге, має владний характер, який за своїм змістом виражає інтереси держави. При цьому податкове правовідношення має свої специфічні характеристики, обумовлені предметом і методом правового регулювання, — воно виникає і розвивається у сфері податкової діяльності держави, є формою реалізації публічних інтересів і розглядається як публічно-правове відношення. Однією з характерних рис податкових правовідносин є його грошовий характер. Об'єктом правового регулювання виступають гроші у вигляді податкових надходжень, з позиції саме публічно-правового регулювання.

Здобувачам варто розуміти, що у податкових правовідносинах найбільш виразно, порівняно з усіма іншими видами фінансових правовідносин, простежується державно-владна і майнова сторони. Відносини з приводу зборів і податків є владно-майновими. Держава наділяє компетентні органи владними повноваженнями і контролює надходження коштів у бюджет. Водночас податкові надходження є одним з основних каналів формування об'єктів власності держави (хоча спочатку й у специфічній грошовій формі).

Конкретизація податкових правовідносин передбачає два елементи: 1) реалізацію волі держави як власника коштів; 2) певну поведінку учасників податкових відносин.

Здобувачі мають розуміти, що податкові правовідносини стосуються різних суб'єктів (держави, юридичних, фізичних осіб), між якими формується певна підпорядкованість. Безперечно, обов'язок платника має безумовний характер, при якому відсутня рівність сторін. Відмінність податкових правовідносин від інших майнових правовідносин, наприклад цивільних, полягає насамперед у нерівності становища її учасників.

Здобувачі повинні знати, що податкові правовідносини відображають певні функції, у зв'язку з чим їх можна розділити на:

- 1) загальнорегулятивні (спрямовані на закріплення кола суб'єктів податкового права, їх загального юридичного статусу);
- 2) конкретно-регулятивні (спрямовані на закріплення конкретної поведінки суб'єктів);
- 3) комплексні (які виникають на стику загальнорегулятивних і конкретно-регулятивних відносин);
- 4) охоронні (спрямовані на реалізацію заходів державно-примусового характеру).

Здобувачам варто усвідомлювати, що для податково-правових норм характерні загальні риси, що визначають норму права:

- 1) загальний характер;
- 2) формальна визначеність;
- 3) встановлення й охорона компетентними органами держави.

Особливості податкових норм як підвиду фінансових виявляються:

а) у змісті — вони дійсно регулюють правила поведінки, що виникають у процесі фінансової діяльності держави, але діяльності специфічної — з приводу встановлення, зміни, скасування податків і надходжень за їх рахунок доходів у бюджети; визначають права й обов'язки учасників відносин, передбачають відповідальність за невиконання розпоряджень держави у сфері, що опосередковує рух податкових надходжень з низу до верху (від платника в бюджети чи фонди);

б) у характері розпорядження — якщо фінансові норми мають в основному імперативний характер, то податкові норми — винятково наказовий характер.

Здобувачам слід вивчити, що податкові санкції характеризуються певними особливостями:

а) реалізація примусового впливу на правопорушника здійснюється через вплив на його кошти (у деяких випадках передбачається погашення

заборгованості перед бюджетом по податках шляхом примусової реалізації майна платника);

б) кошти платника, що стягуються з нього у вигляді податкових санкцій, надходять у бюджети чи цільові фонди в першочерговому і безперечному порядку;

в) на відміну від адміністративної санкції податкова передбачає вплив як на фізичних, так і на юридичних осіб;

г) як і фінансові санкції в цілому, податкові передбачають об'єднання правовідновлювальних і штрафних елементів. Пеня, штрафи, що стягуються з платників, є як реалізацією механізму покарання порушника податкової норми, так і поповненням власності держави (бюджетними доходами) чи відшкодуванням упущеної вигоди від їх неодержання;

д) податкові санкції передбачають іноді застосування покарання незалежно від характеру провини платника. Нарахування пені відбувається автоматично при затриманні податкових платежів, штрафів — при несвоєчасному поданні звітів і т. п.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

Основна література:

1. Кучерявенко М. П. податкове право / М. П. Кучерявенко. Харків : «Право», 2012. 526 с. <https://library.nlu.edu.ua/senmk/item/279-podatkove-pravo.html>
2. Марченко В. Б. Податкове право / В. Б. Марченко, М. Ф. Легкова. К. : КНЕУ, 2004. 225 с. http://law.karazin.ua/resources/doks/podkove_pravo.pdf

3. Орлюк О. П. Фінансове право : навчальний посібник / О. П. Орлюк. –К. : Юрінком Інтер, 2003. 528 с. <https://www.ebk.net.ua/Book/FPravo/index.htm>
4. [Понікаров В. Д.](#) Фінансове право : навчальний посібник / В. Д. Понікаров, І. В. Ялді́н, В. В. Назаренко. Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. 200 с. https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/epd/NP_finansove.pdf

ТЕМА 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ

Практичне заняття:

1. Поняття податкової системи держави.
2. Співвідношення податкової системи і системи податків. Бюджетно-податкова система: поняття, функції та вимоги до неї.
3. Рівні регіональної бюджетно-податкової системи.
4. Зміст податкової системи. Рівні регулювання податкових потоків.
5. Податкова робота (суб'єкти та елементи податкової роботи)

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Державна фіскальна служба України, її організаційна структура та функції підрозділів.
2. Податковий контроль та способи його здійснення.
3. Ведення обліку платників податків.
4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів Державної фіскальної служби України

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Насамперед, здобувачі повинні визначитися із тим, що зміст податкової системи охоплюється не винятково набором податків і зборів — деякі особливості її реалізуються через певні співвідношення видів податків і зборів. Таким чином, можуть бути закріплені різні підходи: орієнтація на оподаткування юридичних чи фізичних осіб, на майнове чи прибуткове

оподаткування, співвідношення між прямим і непрямим оподаткуванням. Саме тому необхідно зупинитися на класифікації й аналізі підходів при побудові податкової системи і співвідношенні податків і зборів, що становлять її зміст.

При визначенні податкової системи важливо розмежувати два підходи до її розуміння. З одного боку, податкова система являє собою сукупність податків, зборів, платежів і виступає як механізм визначених, законодавчо закріплених важелів по акумуляції доходів держави.

У цьому випадку вона може збігатися із системою податків, зборів, платежів. Тут робиться акцент на матеріальну сторону податкової системи, що забезпечує механізм дії податків. Також здобувачам слід розуміти, що податкова система містить у собі досить широкий спектр процесуальних відносин по встановленню, зміні, скасуванню податків, зборів, платежів, забезпеченню їх сплати, організації контролю і відповідальності за порушення податкового законодавства. Це ніби тіньова, але не менш важлива частина податкової системи.

Таким чином, здобувач повинен знати, що у широкому значенні податкова система являє собою сукупність податків, зборів і платежів, законодавчо закріплених у даній державі; принципів, форм і методів їх встановлення, зміни чи скасування; дій, що забезпечують їх сплату, контроль і відповідальність за порушення податкового законодавства. Сформована податкова система в цілому (як сума податків, механізм їх вилучення) навряд чи зміниться в принципі, тому що в основному вона відповідає світовій практиці. Однак специфічна ситуація спаду виробництва і посилення кризи неплатоспроможності вимагають внесення в податкову систему серйозних коректив, поступового її пристосування до цих процесів.

Формування податкової системи, включення в неї певної кількості податків не є самоціллю. В основі цих процесів лежить чіткий орієнтир, що визначає базу — обсяг бюджетних витрат. Податкова система і забезпечує основні надходження для покриття цих витрат.

Податкове регулювання здійснюється насамперед на основі права

(компетенції) державного органу влади встановлювати податки і вилучати їх.

Здобувач має знати, що законодавці багатьох держав опиняються перед вибором: збільшити дохідну частину бюджету за рахунок надходження податкових платежів при підвищенні ставок податку чи податкового тиску в цілому і таким чином скоротити дефіцит Державного бюджету чи встановити середню оптимальну ставку, сформувавши систему стійких стимулів для виробників і забезпечити мінімізацію дефіциту в найближчому майбутньому і перспективу стабілізації чи поліпшення економічного становища в цілому. Перший напрям в основному характерний для вирішення невідкладних проблем, значною мірою політичного характеру і, на жаль, притаманний податковому законодавству України.

Другий напрям більш зважений, тому що в кінцевому підсумку створює впевненість у виробників, стимулює виробництво, що саме по собі веде до скорочення дефіциту держбюджету. Цей напрям відрізняється також дотриманням одного з основних принципів оподаткування — стабільності використовуваних податкових важелів і методів їх вилучення.

Здобувач повинен знати, що під податковим тиском (тягарем, пресом) ро-зуміють вплив податкових важелів, що становлять тільки частину цього тягара. Податковий тиск здійснюється на чотирьох рівнях:

1-й — тиск безпосередній податкових важелів;

2-й — тиск усієї сукупності податків, зборів і платежів;

3-й — використання механізму пільг платниками, надання пільгових кредитів, дотацій. При цьому податковий прес перерозподіляє тиск з одних платників на інших;

4-й — використання податкової техніки, при якій підсилюється тиск на платника. Наприклад, авансові платежі, що передбачають сплату податку платником до одержання результатів.

Встановлення середньої оптимальної податкової ставки формує ряд стимулів. Насамперед за рахунок зростання виробництва, збільшення доходів виростає і податкова база. Потім відбувається міжгалузеве вирівнювання за

рівнем рентабельності. Зменшується розрив між низько- і високооподатковуваними галузями.

Зростання податкових ставок наштовхується на певну межу. Нею є податкова межа — частина валового національного продукту, що перерозподіляється через податкові механізми, подальше збільшення якого викликає різке загострення суспільних протиріч. Досягнення цієї межі призводить до відтоку капіталу з країни, згортання підприємницької активності.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV *Відомості Верховної Ради*. 1999. № 40. 365 с. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

Основна література:

1. 1.Податкове право. Альбом схем: навч. посіб. / Л. М. Касьяненко та ін. Київ Алерта, 2013. 111 с. <https://dpu.edu.ua/diun-profseora-kasianenko-lm>
2. 2.Податкове право України: підручник / М. П. Кучерявенко Харків, 2013. 528 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Podat-Pravo.pdf
3. 3.Фінансове право: навч. посіб. За заг. ред. А.Г. Чубенка. Київ, 2014. 600 с. https://arm.naiiu.kiev.ua/books/finance_law_20/inf/lit.html
4. Голоядова Т. О. Податкове право : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. О. Голоядова, П. П. Латковський.

Одеса, 2019. 167 с.

<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470?show=full&locale-attribute=en>

5. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. Київ, 2014. 454 с.

https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=8

6. Андрищенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.

<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>

ПЕРІОДИЧНИЙ КОНТРОЛЬ В ФОРМІ ФРОНТАЛЬНОГО ОПИТУВАННЯ ЗА ЗМІСТОВИМ МОДУЛЕМ 1

1. Податкове право як підгалузь фінансового права.
2. Предмет та метод податкового права.
3. Податкове право в системі права.
4. Наука податкового права.
5. Система податкового права.
6. Джерела податкового права.
7. Склад податкового законодавства України.
8. Податковий кодекс України в системі податкового законодавства та сфера його дії.
9. Внесення змін до Податкового кодексу України.
10. Принципи податкового права, принципи оподаткування та принципи податкового законодавства.
11. Поняття податкових правовідносин.
12. Особливості податкових правовідносин.
13. Класифікація податкових правовідносин.
14. Зміст податкових правовідносин.
15. Об'єкт податкових правовідносин.
16. Суб'єкти податкових правовідносин.
17. Співвідношення суб'єктів податкового права і суб'єктів податкових правовідносин.

18. Поняття податкової системи держави.
19. Співвідношення податкової системи і системи податків.
20. Бюджетно-податкова система: поняття, функції та вимоги до неї.
21. Рівні регіональної бюджетно-податкової системи.
22. Зміст податкової системи. Рівні регулювання податкових потоків.
23. Податкова робота (суб'єкти та елементи податкової роботи).

ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ:

1. Державна фіскальна служба України, її організаційна структура та функції підрозділів.
2. Податковий контроль та способи його здійснення.
3. Ведення обліку платників податків.
4. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів Державної фіскальної служби України
5. Становлення та розвиток податкового законодавства України
6. Податкові правовідносини
7. Податково-правові норми
8. Зв'язок податкового права з іншими галузями права
9. Співвідношення податкового законодавства з іншими законодавчими актами та міжнародними договорами.
10. Співвідношення владного і майнового в податковому праві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА СТРУКТУРА ПОДАТКОВОГО ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ ОБОВ'ЯЗОК

Практичне заняття:

1. Поняття податку.
2. Податок як прикладна категорія.

3. Податок як правова категорія: поняття, ознаки та сутність.

4. Принципи податку.

5. Функції податку: основні та додаткові.

6. Правовий механізм податку та його елементи. Основні елементи правового механізму: платник податку, об'єкт та ставка. Додаткові елементи: податкові пільги, предмет, база, одинице оподаткування, джерело сплати податку, особливості податкового режиму, бюджет чи фонд надходження, особливості податкової звітності.

7. Поняття платника податку.

8. Права та обов'язки платника податку

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Класифікація податків. Критерії класифікації (платник, форма обкладання, компетенція органу регулюючого податок, спосіб стягнення, характер використання, періодичність стягнення, облік податку).

2. Співвідношення податків та інших обов'язкових платежів.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувачі повинні розуміти, що податок можна умовно поділити на правову категорію і законодавчо закріплене (прикладне) поняття. При характеристиці податку як правової категорії в основному робиться акцент на переході власності до держави, на зміні форми власності. Дійсно, подібний підхід був в основі радянського законодавства, де чітко витримувався примат державної власності і встановлювався різний податковий режим залежно від форми власності платника. У сучасних умовах усі форми власності рівні, мають однакові економічні і правові основи функціонування. Крім того, визначення податку як правової категорії має містити головне в ньому з позиції тієї галузі права, предмет якої дана норма становить. З позиції предмета фінансового права головне в податку — надходження коштів державі для задоволення

суспільних витрат, насиченості бюджету. Зміна форм власності в податку — це ніби «цивілістичний» відтінок даної категорії

Основою для позбавлення права власності є конституційний публічно-правовий обов'язок платника податків платити законно встановлені податки. Платник податків не має права розпоряджатися за своїм розсудом тією частиною свого майна, що у вигляді певної грошової суми підлягає внесенню в бюджет, і зобов'язаний регулярно перераховувати цю суму на користь держави. У цьому обов'язку платника податків утілений публічний інтерес усіх членів суспільства. З публічним характером податку і фіскальним суверенітетом держави пов'язані законодавча форма встановлення податку, обов'язок і примусовість його вилучення, односторонній характер податкових обов'язків. Таким чином, податок — це форма примусового відчуження результатів діяльності суб'єктів, що реалізують свій податковий обов'язок, у державну чи комунальну власність, що вноситься в бюджет відповідного рівня (чи цільовий фонд) на підставі закону (чи акта органу місцевого самоврядування) і виступає як обов'язковий, нецільовий, безумовний, безоплатний і безповоротний платіж

Основні функції податку:

1. Найважливішою функцією податків є фіскальна (лат. *fiscus* — державна скарбниця). Відповідно до цієї функції податки виконують своє основне призначення — насичення дохідної частини бюджету, доходів держави для задоволення потреб суспільства. У період становлення буржуазної держави ця спрямованість податків вважалася єдиною. Однак до кінця XIX століття нова концепція податків розглядає їх як соціальний регулятор, знаряддя реформ, і до кінця 30-х років XX століття податки розглядаються вже і як засіб регулювання економіки, забезпечення стабільного економічного росту.

2. Регулююча функція є своєрідним доповненням попередньої і торкається як регулювання виробництва, так і регулювання споживання (наприклад, непрямі податки). При цьому регулюючий механізм існує об'єктивно і вплив на платників здійснюється незалежно від волі держави. Дуже часто під регулюючою функцією розуміють лише надання пільг окремим

галузям чи виробникам. Однак податкове регулювання — більш складний механізм, що враховує не тільки податковий тиск, але і перспективи того чи іншого виду діяльності, рівні прибутковості і т. ін.

3. Контрольна функція реалізується в ході оподаткування при регламентації державою фінансово-господарської діяльності підприємств і організацій, одержанні доходів громадянами, використанні ними майна. За допомогою цієї функції оцінюється раціональність, збалансованість податкової системи, кожного важеля окремо, перевіряється, наскільки податки відповідають реалізації мети в сформованих умовах.

Здобувачі мають знати, що принципи податку реалізуються через конкретні прояви, що характеризують особливості цього специфічного механізму:

1) однократність обкладання означає, що той самий об'єкт може обкладатися податком одного виду тільки один раз за певний період (податковий період);

2) найбільш важливі податки, які забезпечують переважне надходження коштів у бюджет, і перелік усіх інших визначаються центральним органом державної влади. Урядом регулюється механізм стягнення і розподілу;

3) універсалізація податку передбачає незалежність податкового тиску від форм власності платника, рівний підхід до умов оподаткування будь-яких суб'єктів. Цей принцип формує також умови рівного відрахування будь-якої частини об'єкта незалежно від джерел його одержання, тобто всі платники зобов'язані відраховувати рівну частину доходів від своєї діяльності;

4) науковий підхід у формуванні елементів податкового механізму;

5) принцип справедливості реалізується через реальне оподаткування і відображає демократизм державного ладу, цінності державного устрою. При цьому важливо, яка частина доходу платника перелічується у вигляді податку, наскільки об'єктивно розподіляється тягар податків серед різних груп суспільства, і звичайно, на що витрачаються зібрані податки.

Законодавчі та нормативні документи

3. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV *Відомості Верховної Ради*. 1999. № 40. 365 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

Основна література:

1. Андрющенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
2. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
3. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>

ТЕМА 5. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ПОДАТКУ

Практичне заняття:

1. Правовий механізм податку.
2. Елементи правового механізму податку.
3. Фізичні особи як платники податків.
4. Юридичні особи як платники податків.
5. Самозайнята особа.

6. Поняття податкового резидента та податкового нерезидента.

7. Правовий статус податкових агентів.

8. Поняття пов'язаних осіб. Поняття та рівні представництва в податковому праві.

9. Законне та уповноважене представництво платника податку.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Поняття та види об'єктів оподаткування. Методи визначення об'єктів оподаткування.

2. Поняття ставки податку. Класифікація ставок оподаткування.

3. Співвідношення об'єкта і предмета оподаткування. База оподаткування. Одиниця виміру бази оподаткування. Визначення бази оподаткування.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувач повинен визначитися із тезою про те, що податкові правовідносини містять власну специфіку, не властиву іншим правовим інститутам, яка полягає в наявності особливих підстав і особливого механізму позбавлення прав власності платників податків. Наявність механізмів, що допускають в ряді випадків позасудове позбавлення (обмеження) права приватної власності, вимагає створення особливих гарантій дотримання прав платників податків. Подібні гарантії здійснюються за рахунок наявності особливого механізму визначення суми, що підлягає внесенню до бюджету в якості податку. Подібне можливе в силу наявності особливої структури податкового обов'язку, особливого складу податку.

Правовий механізм податку або збору визначається особливостями компетенції органів державної влади і управління по їх встановлення, зміни та скасування, а також чітким закріпленням усіх елементів, що характеризують податок як цілісний досконалий механізм. Законодавчі акти по окремих податках і зборах відрізняються відносно стабільною, традиційною

структурою. В якості її складових частин виступають елементи правового механізму податку або збору. При цьому необхідно виходити з того, що регулювання правового механізму податку здійснюється шляхом імперативного набору елементів, що визначають зміст та особливості реалізації податкового обов'язку.

Здобувачі повинні розуміти, що правове регулювання обов'язкових податкових платежів визначається як особливостями компетенції органів державної влади і управління щодо їх установа, зміни і скасування, так і чіткістю закріплення усіх елементів податку як цілісного механізму. Законодавчі акти стосовно окремих податків і зборів мають відносно стабільну, традиційну структуру, складовими частинами якої виступають елементи правового механізму податку чи збору.

Система елементів правового механізму податку складається з обов'язкових і факультативних елементів. Серед обов'язкових елементів, у свою чергу, розрізняють основні й додаткові.

Здобувач повинен знати, що система елементів правового механізму податку складається з обов'язкових і факультативних елементів.

Обов'язкові елементи включають дві групи — основні і додаткові елементи.

1. Основні елементи визначають фундаментальні, сутнісні характеристики податку, що формують основне уявлення про зміст податкового механізму. Відсутність якого-небудь з основних елементів правового механізму податку не дозволяє однозначно визначити тип цього платежу і робить податковий механізм невизначеним. До основних елементів правового механізму податку і збору на лежать: а) платник податку чи збору; б) об'єкт оподаткування; в) ставка податку чи збору.

2. Додаткові елементи правового механізму податку деталізують специфіку конкретного платежу, створюють завершену і повну систему податкового механізму. Варто враховувати, що додаткові елементи так само обов'язкові, як і основні, і не мають факультативного характеру. Цільний

правовий механізм податку можливий тільки як сукупність основних і додаткових елементів, і відсутність хоча б одного з додаткових елементів не дозволить законодавчо закріпити окремий податок чи збір (наприклад, неможливо уявити податок, який незрозуміло куди надходить: у який вид бюджету, у бюджет чи цільовий фонд).

Здобувач повинен розуміти, що до додаткових елементів правового механізму по даткуналежать: а) податкові пільги; б) предмет, база, одиниця оподаткування; в) джерело сплати податку; г) методи, строки і способи сплати податку; г) особливості податкового режиму; д) бюджет чи фонд надходження податку (збору); е) особливості податкової звітності. Слід підкреслити, що й основні і додаткові елементи мають обов'язковий характер, без якого неможливе закріплення відповідного податкового механізму. Додатковість елемента підкреслює не його необов'язковість, а особливості регулювання (можливість делегування компетенції тощо). 3. Факультативні елементи є необов'язковими для правового механізму податку і можуть закріплюватися в законодавчих актах, підкреслюючи своєрідність саме цього податкового механізму, але можуть і бути відсутніми. В окремих випадках специфіка податку вимагає ви ділення в його механізмі особливих елементів, характерних винятково для даного податку. Наприклад, ведення спеціальних кадастрів по майнових податках; специфічних реєстрів; бандерольний спосіб сплати тощо. Подібні елементи і становлять групу факультативних, котрі можуть бути присутні у податковому механізмі, а можуть і не використовуватися.

Фізичні особи (громадяни України, іноземні громадяни, особи без громадянства) як платники податків підрозділяються на дві групи: 1) фізичні особи, що не мають статусу суб'єктів підприємницької діяльності; 2) фізичні особи, що мають статус суб'єктів підприємницької діяльності. До фізичних осіб, які не мають статусу суб'єктів підприємницької діяльності, належать суб'єкти, що одержують свої доходи від будь-якої іншої діяльності, не пов'язаної з підприємництвом (доходи, одержувані за місцем основної роботи, (служби, навчання); доходи, одержувані не за місцем основної роботи (служби,

навчання); доходи, що підлягають виплаті з джерел в Україні громадянам, що не мають постійного місця проживання в Україні. При застосуванні податкової юрисдикції держави визначальне значення для платника податків має приналежність його до резидентів чи нерезидентів. У законодавстві України як кількісний критерій резидентства для фізичних осіб виділяється 183 календарних дні (цілісно чи сумарно) протягом року

Звернути увагу!!! Цей тест фізичної присутності встановлюється щорічно і діє в межах календарного року. Отже, податковими резидентами України визнаються фізичні особи, що фактично перебували на території України не менше 183 днів (цілісно чи сумарно) протягом періоду або періодів податкового року. Днем перебування в Україні є будь-який календарний день, у який фізична особа фактично перебувала на території України, незалежно від тривалості цього перебування. Час фактичного перебування на території України включає час безпосереднього перебування фізичної особи на території України, а також час, на який ця особа виїхала за межі території України спеціально на лікування, відпочинок, навчання, у відрядження. Податковими нерезидентами України визнаються фізичні особи, що не є податковими резидентами України

Здобувач повинен знати, юридичними особами як платниками податків в Україні є: 1) українські підприємства і організації; 2) іноземні підприємства і організації. Однак в основі виникнення податкових обов'язків у подібних платників лежить не принцип національної приналежності юридичної особи, а їх диференціація на резидентів і нерезидентів.

Звернути увагу!!! Резидентами вважаються юридичні особи і суб'єкти господарської діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва і т. п.), що створені і здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства України і з місцезнаходженням на її території. До резидентів також належать дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, що мають дипломатичні привілеї й імунітет, а також філії і представництва підприємств і організацій

України за кордоном, які не здійснюють господарської діяльності. Нерезидентами виступають юридичні особи і суб'єкти господарської діяльності України, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва і т. п.), з місцезнаходженням за межами України, які створені і здійснюють свою діяльність відповідно до законодавства іншої держави. Нерезидентами також є розташовані на території України дипломатичні представництва, консульські установи й інші офіційні представництва іноземних держав, міжнародні організації й їх представництва, що мають дипломатичні привілеї й імунітет, а також представництва інших іноземних організацій і фірм, які не здійснюють господарської діяльності відповідно до законодавства України.

При визначенні резидентства юридичних осіб — платників податків використовуються кілька підстав.

1. Місце реєстрації. Підприємство визнається резидентом, якщо воно засновано в державі для здійснення на його території діяльності у формі певної організаційної структури. Усі підприємства в Україні є резидентами, якщо вони зареєстровані тут незалежно від місця здійснення діяльності.

2. Місце керування. Місцем керування підприємством вважається місце здійснення повноважень діючим вищим органом керування (відповідно до статуту чи установленого документа). Якщо керування підприємством здійснюється фізичною особою, що є власником цього підприємства, то місцем керування вважається місце проживання власника. При відсутності вищого органу керування місцем керування вважається місце здійснення повноважень виконавчим органом підприємства.

3. Місце діяльності. Місце діяльності визначає як резидента особу, що здійснює основний обсяг ділових операцій на території країни.

Здобувач повинен розуміти, що під особами, що сприяють сплаті податків, зборів, розуміються зобов'язані особи, від дій яких залежить належне виконання обов'язків платників податків, — контроль за повнотою і своєчасністю сплати податків, зборів, мита у бюджети і володіння інформацією

[BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2_%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf](https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1)

3. Андрущенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
4. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с.
<https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>

ТЕМА 6. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСНОВНИХ ПОДАТКІВ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Практичне заняття:

1. Правове регулювання податку на додану вартість.
2. Зміст податку на додану вартість.
3. Основні елементи правового механізму податку на додану вартість:
платник, об'єкт, ставка.
4. Акцизний податок.
5. Визначення акцизного податку та підакцизних товарів.
6. Основні елементи правового механізму акцизного податку.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Зміст непрямих податків та їх місце в податковій системі України.
2. Особливості непрямих оподаткування.
3. Види непрямих податків.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Непрямі податки є основним джерелом формування доходів Державного бюджету України. Саме в цьому полягає їх фінансове значення в забезпеченні фінансування державних завдань і функцій.

Здобувач повинен розуміти, що непряме оподаткування в сучасних умовах повинне стимулювати економічний розвиток країни, сприяти створенню умов для залучення інвестицій, розвитку приватного бізнесу, сприяти зниженню податкового тягаря, отриманню ста лих доходів до Державного бюджету тощо. Непрямі податки — податки на товари і послуги, що встановлюються у вигляді надбавки до ціни або тарифу, оплачуються покупцями при купівлі товарів та отриманні послуг, а в бюджет вносяться продавцями чи рідше виробниками цих товарів та послуг.

Залежно від характеру охоплення товарів оподаткування акцизи поділяються на специфічні і універсальні. Найбільш поширеною формою універсального акцизу є ПДВ. Він зберігає переваги багаторівневого податку з обороту щодо оподаткування усіх ступенів руху товару, але одночасно ліквідує його основний недолік — кумулятивний ефект. Специфіка нарахування та сплати ПДВ полягає в його нарахуванні на кожному етапі руху товару від виробника до споживача, при цьому з оподаткованого обороту виключаються податки, сплачені на попередніх етапах, в результаті чого об'єктом оподаткування виступає вартість, створена на конкретному ступені руху товару. Незважаючи на певну схожість податку на додану вартість і акцизного податку, вони мають ряд суттєвих відмінностей.

Крім того, здобувач має знати, що непрямі податки характеризуються високою швидкістю надходження до бюджету, оскільки їх перерахування відбувається відразу після реалізації товару чи послуги. 2. Непрямі податки застраховані від ризику їх несплати у разі нерентабельного виробництва, оскільки не залежать від прибутку підприємства. 3. Непрямими податками властива постійність надходжень, зважаючи на наявність постійної потреби населення у споживанні товарів і послуг. 4. Непрямі податки характеризуються відносною рівномірністю надходжень у територіальному розрізі, що забезпечується характером їх справляння. 5. Використовуючи непрямі податки, держава отримує можливість регулювати рівень споживання населенням певних груп товарів — стимулювати споживання корисних або стримувати

споживання небезпечних для здоров'я людей груп товарів, передусім продовольчого характеру.

Вдосконалення непрямого оподаткування покликане покращати функціонування національної економіки, створити надійну основу для розвитку малого та середнього бізнесу, сприяти отриманню стабільних надходжень до державного бюджету України з метою реалізації всіх необхідних загальнодержавних завдань. Проте на сьогоднішній день система непрямого оподаткування в Україні має низку проблем, які заважають повноцінному економічному функціонуванню держави та її інтеграції в європейський простір, тому пріоритетним є питання реформування податкової політики в напрямі зменшення негативного впливу на соціально-економічні процеси в державі.

Здобувач повинен усвідомлювати, що необхідна побудова такої моделі непрямого оподаткування, яка б найбільше відповідала сучасним економічним умовам; зокрема, результатом упровадження її стало б поєднання високої фіскальної ефективності з одночасним забезпеченням належного регулюючого впливу на соціально-економічні явища. Така модель повинна бути не тільки стимулом для економічного розвитку суб'єктів господарювання, а й сприяти об'єктивному розподілу податкового тягаря.

Непрямі податки виступають надбавкою до ціни товарів (послуг) і сплачуються кінцевими споживачами цих товарів послуг. В Україні непрямі податки включають податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок, мито. Психологічно непрямі податки сприймаються платниками легше, ніж прямі, адже вони приховані в ціні, тому в момент сплати покупець не завжди усвідомлює, що сплачує податок. Із точки зору вирішення фіскальних завдань непрямі податки завжди ефективніші за прямі. Непрямі податки є стабільним джерелом доходів, зокрема в Україні за їх рахунок формується більша частина доходів державного бюджету.

Здобувачам варто знати, що податок на додану вартість – це частина новоствореної вартості на кожному етапі виробництва продукції (надання послуг, виконання робіт), яка надходить до бюджету після їх реалізації.

Особливістю цього податку є те, що він сплачується покупцем товарів у момент їх придбання, оскільки включений в ціну, а перераховується до бюджету продавцем. Саме тому, він має непрямий характер оподаткування, а сума починає надходити в бюджет раніше кінцевої реалізації. Що більше стадій проходить продукт від моменту виробництва до останнього споживача, то більше разів матиме місце нарахування податкових зобов'язань і податкового кредиту з ПДВ у відповідних покупців та продавців. Оскільки цей податок включається в ціну майже всіх товарів, робіт чи послуг, то він має високу фіскальну ефективність протягом періоду свого застосування і в європейській країнах, і Україні.

Здобувач повинен розуміти, що податок на додану вартість є одним із бюджетоутворювальних податків із найбільшим рівнем фіскальної ефективності, проте, враховуючи значну кількість пільг і складну процедуру обліку, дає можливість для появи різних «тіньових» схем. Для уникнення таких негативних явищ, запроваджено систему електронного адміністрування, яка щоразу удосконалюється на законодавчому рівні.

Останні зміни стосуються перевірки податкових накладних/розрахунків коригування на відповідність певним критеріям, визначеними системою електронного моніторингу, яка проходить в три етапи: 1) контроль ризиковості платника податку; 2) діагностика відповідності показникам позитивної податкової історії; 3) перевірка ризиковості здійснення операцій. Вважаємо такі зміни, доволі позитивними, оскільки вони призводять до зменшення кількості заблокованих накладних порівняно з практикою та нормативноправовими вимогами 2017 року. Це пов'язано з ширшим спектром так званих «відсікаючих» критеріїв на кожному етапі моніторингу.

Законодавчі та нормативні документи

7. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

8. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
9. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV *Відомості Верховної Ради*. 1999. № 40. 365 с. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
11. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної. Наказ Міністерства фінансів України від 22.09.2014 № 957. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1235-14>.
12. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість. Наказ Міністерства фінансів України від 23.09.2014 № 966. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1267-14>.
13. Про затвердження Порядку визначення відповідності платника податку на додану вартість критеріям, які дають право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку на додану вартість. – Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1128. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1454-14>.

ТЕМА 7. ПРАКТИКА ОБЧИСЛЕННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКІВ

Практичне заняття:

1. Суспільна небезпека порушень податкового законодавства.
2. Податкова безпека держави
3. Співвідношення переконання і примусу в податковому праві .
4. Об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єктивна сторона правопорушення.

5. Види відповідальності

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувачам потрібно звернути увагу на те, що податковими правопорушеннями є протиправні діяння (дія чи бездіяльність) платників податків, податкових агентів, та/або їх посадових осіб, а також посадових осіб контролюючих органів, що призвели до невиконання або неналежного виконання вимог, установлених цим Кодексом та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

Здобувач повинен знати, що платники податків, податкові агенти та/або їх посадові особи несуть відповідальність у разі вчинення порушень, визначених законами з питань оподаткування та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи.

За порушення законів з питань оподаткування та іншого законодавства, застосовуються такі види юридичної відповідальності: фінансова; адміністративна; кримінальна.

Фінансова відповідальність встановлюється та застосовується згідно з цим Кодексом та іншими законами у вигляді штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) та/або пені.

Звернути увагу!! Строки застосування, сплата, стягнення та оскарження сум штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) здійснюються у порядку, визначеному цим Кодексом. Суми штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) зараховуються до бюджетів, до яких згідно із законом зараховуються відповідні податки та збори.

Застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) не звільняє платників податків від обов'язку сплатити до бюджету належні суми податків та зборів.

Граничні строки застосування штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) до платників податків відповідають строкам давності для нарахування податкових зобов'язань, тобто не пізніше закінчення 1095 дня, що настає за

останнім днем граничного строку подання податкової декларації, звіту про використання доходів (прибутків) неприбуткової організації, а якщо така податкова декларація була надана пізніше, - за днем її фактичного подання. Якщо протягом зазначеного строку контролюючий орган не визначає суму грошових зобов'язань, платник податків вважається вільним від такого грошового зобов'язання (в тому числі від нарахованої пені), а спір стосовно такої декларації та/або податкового повідомлення не підлягає розгляду в адміністративному або судовому порядку.

У разі вчинення платником податків двох або більше порушень законів з питань оподаткування штрафні (фінансові) санкції (штрафи) застосовуються за кожне вчинене разове та триваюче порушення окремо.

Здобувач повинен розуміти, що у разі застосування контролюючими органами до платника податків штрафних (фінансових) санкцій (штрафів) за порушення законів з питань оподаткування такому платнику податків надсилаються (вручаються) податкові повідомлення – рішення.

За одне податкове правопорушення контролюючий орган може застосувати тільки один вид штрафної (фінансової) санкції (штрафу), передбаченої цим Кодексом та іншими законами України.

Нарахування пені розпочинається: при нарахуванні суми грошового зобов'язання, визначеного контролюючим органом за результатами податкової перевірки, – починаючи з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати платником податків податкового зобов'язання, визначеного цим Кодексом.

Здобувачам потрібно розуміти, що у разі скасування нарахованого контролюючим органом грошового зобов'язання (його частини) у порядку адміністративного та/або судового оскарження пеня за період заниження такого грошового зобов'язання (його частини) скасовується.

Нарахування пені закінчується: у день зарахування коштів на відповідний рахунок органу, що здійснює казначейське обслуговування бюджетних коштів;

у день проведення взаєморозрахунків непогашених зустрічних грошових зобов'язань відповідного бюджету перед таким платником податків.

На суми грошового зобов'язання нараховується пеня за кожний календарний день прострочення сплати грошового зобов'язання, включаючи день погашення, з розрахунку 100-120 відсотків річних облікової ставки Національного банку України, діючої на кожний такий день.

Зазначений розмір пені застосовується щодо всіх видів податків, зборів та інших грошових зобов'язань, крім пені, яка нараховується за порушення строку розрахунку у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Здобувач має знати, нараховані контролюючим органом суми пені самостійно сплачуються платником податків.

При погашенні суми податкового боргу (його частини) кошти, що сплачує такий платник податків, у першу чергу зараховуються в рахунок податкового зобов'язання. У разі повного погашення суми податкового боргу кошти, що сплачує такий платник податків, в наступну чергу зараховуються у рахунок погашення штрафів, в останню чергу зараховуються в рахунок пені.

Кримінальний кодекс України встановлює відповідальність за такі види порушень податкового законодавства: 1) умисне ухилення від сплати податків, що входять в систему оподаткування, 2) шахрайство з фінансовими ресурсами — надання громадянином-підприємцем або засновником чи власником суб'єкта господарської діяльності завідомо неправдивої інформації органам державної влади, з метою одержання субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів чи пільг щодо податків.

Адміністративні правопорушення кваліфікуються за такими видами діянь, як: порушення порядку ведення податкового обліку; неподання або несвоєчасне подання посадовими особами підприємств платіжних доручень на перерахування належних до сплати податків та зборів; порушення порядку утримання та перерахування податку на доходи фізичних осіб.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування. Закон України від 15 липня 1997р. №452/97-ВР. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 08.07.2010 № 2464- VI <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1121/1.1.pdf>

Основна література:

1. Андрющенко В. Л Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
2. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
3. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ II

1. Норми податкового права не регулюють

А) відносини з приводу обчислення податків

Б) відносини з приводу обчислення загальнодержавних та місцевих зборів

В) відносини, пов'язані з обчисленням судового збору

Г) відносини, пов'язані з обчисленням Єдиного внеску на

загальнообов'язкове соціальне страхування

Д) відносини з приводу обчислення збору за надання адміністративних

послуг

2. Норми податкового права регулюють такі відносини

- А) пов'язані з встановленням та справлянням податків
- Б) пов'язані з адмініструванням податків
- В) пов'язані зі сплатою та стягненням податків та зборів
- Г) пов'язані з розподілом податків між бюджетами різних рівнів
- Д) пов'язані з цільовим та нецільовим використанням коштів, що

надійшли від податків та зборів

3. Норми податкового права не регулюють відносини

- А) між платником податку і ДФС
- Б) між ДФС і органами місцевого самоврядування
- В) між органами ДФС та податковими агентами
- Г) між фактичним і юридичним платником ПДВ
- Д) між платником і органами місцевого самоврядування

4. Норми податкового права регулюють відносини

- А) з приводу збору та обліку Єдиного внеску на загальнообов'язкове

державне соціальне страхування

- Б) з приводу обчислення та сплати мита
- В) з приводу обчислення та сплати судового збору
- Г) з приводу обчислення та сплати збору на обов'язкове державне пенсійне

страхування

- Д) з приводу обчислення та сплати єдиного податку

5. Норми податкового права містяться в таких джерелах

- А) податкові роз'яснення
- Б) податкові консультації
- В) Митний кодекс
- Г) Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на

загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

- Д) Закон України «Про судовий збір»

6. Вкажіть, у відповіді під котрим номером, правильно вказано, яким відповідно до закону поняттям охоплюється обов'язковий платіж до

відповідного бюджету, що справляється з платників зборів з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі, внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими уповноваженими органами та особами юридично значимих дій.

- А) збір (плата, внесок);
- Б) фіскальний збір;
- В) податковий внесок;
- Г) обов'язковий платіж;
- Д) податок;

7. Позначте, яка з перелічених груп відносин не входить у сферу дії Податкового кодексу України?

- А) визначення вичерпного переліку податків та зборів, що справляються в Україні;
- Б) порядок адміністрування податків та зборів, що справляються в Україні;
- В) погашення зобов'язань зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування;
- Г) визначення платників податків та зборів, їх права та обов'язки, компетенцію контролюючих органів, повноваження і обов'язки їх посадових осіб під час здійснення податкового контролю;
- Д) чатково відповідальність за порушення податкового законодавства.

8. Вкажіть, у відповіді під котрим номером правильно вказані законодавчі положення “Система заходів, що передбачає особливий порядок оподаткування окремих категорій господарюючих суб'єктів, який може передбачати особливий порядок визначення елементів податку та збору, звільнення від сплати окремих податків та зборів – це /.../”

- А) податкова соціальна пільга;
- Б) єдиний податок;
- В) спеціальний податковий режим;

- Г) податкова пільга;
- Д) податковий кредит;

9. Вкажіть, у котрій з відповідей правильно вказано на нормативний документ, яким регламентуються питання зарахування загальнодержавних та місцевих податків до відповідних бюджетів.

- А) Податковий кодекс України;
- Б) Бюджетний кодекс України;
- В) Закон про Державний бюджет на відповідний рік;
- Г) Закон України «Про систему оподаткування»;
- Д) рішення відповідної місцевої ради щодо встановлення місцевих податків;

10. Вкажіть, у котрій із відповідей правильно названо принцип податкового законодавства України, згідно з яким кожна особа зобов'язана сплачувати встановлені Податковим кодексом України, законами з питань митної справи податки та збори, платником яких вона є згідно з положеннями Кодексу ?

- А) рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації;
- Б) фіскальна достатність;
- В) соціальна справедливість;
- Г) загальність оподаткування;
- Д) економічність оподаткування;

11. Вкажіть, у котрій із відповідей правильно названо принцип податкового законодавства України, згідно з яким відбувається установа податків та зборів, обсяг надходжень від сплати яких до бюджету значно перевищує витрати на їх адміністрування ?

- А) фіскальна достатність;
- Б) єдиний підхід до встановлення податків та зборів;
- В) соціальна справедливість;
- Г) загальність оподаткування;

Д) економічність оподаткування

12. Вкажіть, у котрій із відповідей неправильно названий принцип податкового законодавства України

А) загальність оподаткування;

Б) рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації;

В) презумпція правомірності рішень контролюючих органів;

Г) соціальна справедливість;

Д) економічність оподаткування;

13. Позначте, яка з перелічених відповідей містить правильний перелік обов'язкових елементів податку?

А) суб'єкт оподаткування, об'єкт оподаткування, ставка податку, база оподаткування, одиниця оподаткування;

Б) платник податку, об'єкт оподаткування, ставка податку, одиниця оподаткування, податковий період;

В) платник податку, ставка податку, база оподаткування, строк та порядок сплати податку;

Г) суб'єкт податку, об'єкт податку, ставка податку, звітний період, податковий період;

Д) платник податку, ставка податку, база оподаткування, масштаб оподаткування

14. Вкажіть, у відповіді під котрим номером правильно вказано один із критеріїв, який може бути взятий державою при встановленні правил усунення подвійного оподаткування?

А) екстериторіальність;

Б) резидентство;

В) громадянство;

Г) постійне місцезнаходження (проживання);

Д) джерело отримання доходів;

15. Позначте відповідь, у котрій міститься ознака, що відрізняє статус представника платника податків за договором та податкового агента?

- А) діє від імені платника податків;
- Б) діє за рахунок коштів платника податків;
- В) володіє та користується правами платника податків;
- Г) діє незалежно від волі платника податків;
- Д) отримує повноваження на підставі закону

16. Позначте, у котрій із відповідей міститься правильна теза, щодо визначення співвідношення між базою оподаткування та одиницею виміру бази оподаткування

- А) одній базі оподаткування повинна відповідати одна одиниця виміру бази оподаткування;
- Б) одна база оподаткування може створювати декілька одиниць виміру бази оподаткування;
- В) одній базі оподаткування повинна відповідати множина одиниць виміру бази оподаткування;
- Г) одна одиниця виміру бази оподаткування створює декілька баз оподаткування;
- Д) одній базі оподаткування не повинна відповідати одна одиниця виміру бази оподаткування;

17. Позначте, у котрій із відповідей неправильно названо нормативну підставу для можливого надання податкових пільг?

- А) особливості, що характеризують певну групу платників податків;
- Б) вид діяльності платників податків;
- В) об'єкт оподаткування;
- Г) характер та суспільне значення здійснюваних платниками податків витрат;
- Д) час отримання певних видів об'єктів оподаткування;

18. Вкажіть, у відповіді під котрим номером правильно вказано слово(словосполучення), пропущене у наведеному нижче законодавчому положенні: «Зміна строку сплати податку та збору **».**

А) забороняється;

Б) дозволяється;

В) здійснюється платником податків та зборів, податковим агентом або його представником за погодженням із контролюючим органом у випадках, передбачених цим Кодексом;

Г) здійснюється шляхом перенесення встановленого податковим законодавством строку сплати податку та збору або його частини на більш пізній строк;

Д) не допускається;

19. Позначте відповідь, у котрій визначено поняття, яким позначається особа, яка може здійснювати представництво законних інтересів платника податків та ведення справ, пов'язаних із сплатою податків на підставі закону або довіреності?

А) податковий агент;

Б) представник платника податків;

В) роботодавець платника податків;

Г) орган державної податкової служби;

Д) адвокат;

20. Вкажіть, у відповідях під котрим номером правильно вказано в яких випадках контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму грошових зобов'язань, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування та/або зменшення від'ємного значення об'єкта оподаткування податком на прибуток або від'ємного значення суми податку на додану вартість платника податків, передбачених Кодексом або іншим законодавством?

А) якщо платник податків перебуває за межами України;

Б) якщо платник податків має обмежену свободу пересування у зв'язку з ув'язненням або через інші обставини непереборної сили, підтверджені документально;

В) якщо платник податків перебуває у плаванні на морських судах за кордоном України у складі команди (екіпажу) таких суден.

Г) якщо платник податків має обмежену свободу пересування у зв'язку з полоном на території інших держав або через інші обставини непереборної сили, підтверджені документально;

Д) якщо дані перевірок результатів діяльності платника податків свідчать про зниження або завищення суми його податкових зобов'язань, заявлених у податкових (митних) деклараціях, уточнюючих розрахунках

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

ПРАКТИКА ОБЧИСЛЕННЯ ТА СПЛАТИ ПОДАТКІВ

ТЕМА 8. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Практичне заняття:

1. Податок з доходів фізичних осіб: правова регламентація за Податковим кодексом України.
2. Платники податку.
3. Об'єкт оподаткування.
4. База оподаткування. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
5. Податкова знижка.
6. Ставки податку.
7. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
8. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
2. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.
3. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
4. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.
5. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувач, при розгляді питань теми, повинен ознайомитись із процедурами оподаткування фізичних осіб.

Податки, виступаючи головним джерелом формування державних фінансових ресурсів, є, водночас, важливим засобом акумулювання грошових коштів у загальнодержавний фонд, яким є державний бюджет країни. Податки є вихідною фінансовою базою функціонування держави та найважливішою формою регулювання ринкових відносин. Податок з доходів фізичних осіб — плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок

Для контролю за дотриманням сплати податку з доходів фізичних осіб в Україні ведеться Державний реєстр фізичних осіб-платників податків. Він є, по суті, автоматизованим банком даних, що забезпечує єдиний державний облік усіх фізичних осіб, зобов'язаних сплачувати податки. Відповідно до цього податкова інспекція кожній особі присвоює десятизначний ідентифікаційний

номер (код). Цей номер присвоюється один раз і на все життя. Він обов'язковий для пред'явлення в різні органи державної реєстрації, установи банків, під час прийому на роботу, виплати грошових сум тощо

Податок з доходів фізичних осіб є одним із найважливіших правових і фіскальних інструментів, за допомогою яких держава забезпечує себе необхідними ресурсами для фінансування різних видів суспільної діяльності. Наявні на сьогодні проблеми у системі територіальних фінансів, особливо недостатність фінансових ресурсів у місцевих бюджетах, зумовлюють перспективи подальших досліджень щодо вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб як важливого джерела надходжень

Здобувач має знати, що фізичні особи є платниками декількох податків і зборів і за певних умов закріплюються як платники по групі податків, що передбачають змі шаного платника. Проте, якщо можна так сформулювати, «чистих» видів податків у податковій системі України, де платниками виступають виключно фізичні особи, тільки два — податок з доходів фізичних осіб і податок на промисел. Звичайно, вони не однакові і за значенням, і за розмірами податкових надходжень, і за змістом, і за часом існування. Податок з доходів фізичних осіб є найважливішим у цій групі. Його значення обумовлюється як певною досконалістю, чіткістю, зрозумі лістю механізму сплати, що відпрацьовувалося тривалий час (податок з доходів фізичних осіб є одним із найдавніших у податковій системі України), так і розміром надходжень у бюджетні доходи

У теорії податкового права можна виділити два критерії, що визна чають податковий обов'язок платника, — принцип резидентства і принцип територіальності. Обидва принципи тісно взаємопов'язані й залежно від конкретного податку можуть або разом виконувати функцію визначення приналежності особи до категорії платників даного виду податку, або окремо. Так, у разі дії принципу територіальності на осіб, що мають май но (майнові податки, наприклад податок на землю) або одержують доходи з певної території, покладається обов'язок по сплаті податку незалежно від їх місця

проживання, громадянства або національної приналежності, тобто основним критерієм для віднесення особи до категорії платників є об'єкт оподаткування, його територіальне перебування. Розглядаючи принцип територіальності варто звернути увагу на особливості його дії.

Здобувачам важливо розрізняти його дію, з одного боку, від носно осіб, що перебувають на даній території, з другого — відносно доходів, одержуваних на цій території. Таке розмежування важливо, оскільки якщо в першому випадку воно стосується правового регулювання платника, то в другому випадку — об'єкта оподаткування.

Що стосується об'єкта оподаткування податком з доходів фізичних осіб, то під ним відповідно до принципу поділу платників на резидентів і нерезидентів розуміється: для резидентів — загальний місячний оподатковуваний дохід, чистий річний оподатковуваний дохід, доходи із джерелом походження в Україні, що підлягають оподаткуванню при їх виплаті, та іноземні доходи; для нерезидентів — загальний місячний і річний доходи із джерелом походження в Україні, а також доходи із джерелом походження в Україні, що підлягають оподаткуванню при їх виплаті.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 179. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>

5. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування. Закон України від 15 липня 1997р. №452/97-ВР. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 08.07.2010 № 2464- VI <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1121/1.1.pdf>

Основна література:

1. Андрущенко В. Л Податкова система. Київ, 2020. 416 с. <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
2. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
3. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с.

ТЕМА 9. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ОПОДАТКУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Практичне заняття:

1. Поняття та сутність спрощеної системи оподаткування.
2. Види спрощених систем оподаткування, що застосовуються в Україні.
3. Спрощена система оподаткування обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, її правове регулювання.
4. Поняття суб'єктів малого підприємництва та особливості їх оподаткування в Україні.
5. Поняття єдиного податку. Умови та порядок переходу на сплату єдиного податку малого підприємництва.
6. Суб'єкти малого підприємництва, які можуть перейти на сплату єдиного податку.
7. Процедура зміни системи оподаткування

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Порядок розподілу органами Держказначейства сум єдиного податку між бюджетами та позабюджетними цільовими фондами.
2. Порядок ведення книг обліку доходів та витрат.
3. Особливості застосування фіксованого сільськогосподарського податку до сільськогосподарських товаровиробників.
4. Умови та порядок переходу на сплату фіксованого податку.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувач повинен усвідомлювати, що складна економічна ситуація в Україні вимагає активізації розвитку малого бізнесу. Оскільки саме цей сектор економіки характеризується мобільністю, швидко реагує на зміни, є суттєвою складовою при наповненні бюджетів різних рівнів, здатен створювати нові робочі місця, сприяти розвитку конкуренції, забезпечувати залучення інвестицій тощо. На сьогодні основним завданням податкової політики в державі залишається формування умов для становлення малого бізнесу, що сприятиме подальшому розвитку підприємницької діяльності, збільшенню надходжень до бюджету, створенню конкурентного середовища та усуненню схем зловживання у сфері нарахування і сплати податків.

Вітчизняні суб'єкти господарювання створюються і здійснюють подальшу господарсько-фінансову діяльність відповідно до українського законодавства. В більшості держав малий бізнес займає вагоме місце у національній економіці, забезпечуючи, іноді, більшу частку внутрішнього валового продукту, ніж корпорації, холдингові компанії та інші великі підприємства.

Мале підприємництво – це самостійна, систематична, ініціативна господарська діяльність малих підприємств та фізичних осіб-підприємців, яка проводиться на власний ризик з метою отримання прибутку. Тому виникає необхідність проведення аналізу спрощеної системи оподаткування як одного з методів податкового стимулювання розвитку малого бізнесу

Одним із основних векторів державної політики у податковій сфері, з яким необхідно ознайомитись здобувачам при розгляді даих питань, є реформування спрощеної системи оподаткування малого підприємництва, що займає провідне місце в національній економіці.

Спрощена система оподаткування – спеціальний податковий режим, запроваджений для зниження податкового навантаження та стимулювання малого підприємництва в Україні. Була запроваджена Указом Президента № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва». Правові засади застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності, а також справляння єдиного податку встановлено Главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України. Можна виділити специфічні ознаки єдиного податку, за якими він відрізняється від інших обов'язкових платежів.

Такими ознаками є:

- системність;
- альтернативність;
- добровільність сплати;
- сфера застосування.

Оскільки саме суб'єкти спрощеної системи оподаткування мають можливість забезпечити людей робочими місцями і, таким чином, підвищити зайнятість населення та наповнити місцеві бюджети шляхом сплати єдиного податку.

Здобувач повинен знати, що в Україні протягом вже довгого періоду часу розглядається питання модернізації системи спрощеного оподаткування, а також доцільності її існування в цілому. Одні стверджують, що дану систему потрібно скасувати, інші залишити у тому вигляді в якому є чи з незначними змінами, треті вбачають право на існування цієї системи з модернізацією відповідно до вимог сучасного господарювання. Все це викликало необхідність реформування податкового законодавства в сфері спрощеного оподаткування

Здобувачі повинні знати, що спрощена система оподаткування, обліку та звітності – це особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів на сплату єдиного податку в порядку та на умовах, визначених Главою 1 Розділу XIV ПКУ із одночасним веденням спрощеного обліку та звітності. Юридична особа чи фізична особа-підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам та реєструється платником єдиного податку. Спрощена система оподаткування передбачає поділ платників на чотири групи: – I група характеризується тим, що обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 1млн. грн. Можна працювати тільки самостійно без найманих працівників. Мають право тільки здійснювати роздрібну торгівлю товарами на ринку й надавати побутові послуги населенню за затвердженим переліком побутових послуг. Сплачують єдиний податок до 10% прожиткового мінімуму та не є платниками ПДВ. – II група включає фізичних осіб-підприємців, обсяг доходу яких протягом року не перевищує 5 млн. грн.

У трудових відносинах із підприємцем одночасно може перебувати не більше ніж 10 осіб. Мають право надавати послуги (зокрема й побутові) платникам єдиного податку та/або населенню, а також здійснювати виробництво, продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства. Заборонено надавати посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна, а також провадити діяльність із виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів із дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння.

Сплачують єдиний податок: до 20% мінімальної заробітної плати та не є платниками ПДВ. – III група платників характеризується тим, що обсяг доходу протягом року не повинен перевищувати 7 млн. грн., при цьому немає обмежень за кількістю працівників та юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми. Сплачують єдиний податок від доходу: 3% і ПДВ; 5% без ПДВ, відповідно є платниками ПДВ за

ставкою 3% та не є – за ставкою 5%. – IV група характеризується тим, що до неї відносяться сільськогосподарські товаровиробники, а саме: фізичні особи – можуть здійснювати винятково вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власно вирощеної або відгодованої продукції та її продаж; юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків. Немає обмежень за обсягом виручки й кількістю працівників для юридичних осіб, в той час як фізичні особи можуть працювати тільки самостійно без найманих працівників

У сучасних умовах підприємницької діяльності основним напрямком політики економічного розвитку держави повинен бути розвиток малого бізнесу, оскільки це допомагає вирішувати питання та проблеми суспільного та соціально–економічного характеру в Україні.

Здобувачам необхідно розуміти, що роль держави має полягати в покращенні необхідної інфраструктури та створенні ефективної правової бази, що б створила простір для розвитку громадських організацій та інших асоціацій, націлених на вирішення проблем розвитку малого бізнесу в Україні.

Тож, основними напрямками подальшого розвитку малого бізнесу для України є:

- надання суб'єктам малого бізнесу державних гарантій у вигляді державних боргових зобов'язань;
- організація фінансової підтримки і допомоги малому бізнесу;
- організаційне забезпечення малого бізнесу, що означає впровадження регіональних програм підтримки і розвитку малих підприємств;
- організація роботи окремої ланки виконавчої влади, яка б займалася виключно питаннями малого підприємництва;
- використання Фонду сприяння зайнятості населення для розвитку малих підприємств;
- створення забезпеченості інформацією та кадрами;

- створення спеціалізованих консультативних центрів по наданню інформації підприємцям;
- покращення освітніх програм напрямків підприємництва і бізнесу;
- організація програм підготовки і перепідготовки кадрів.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011, *Відомості Верховної Ради України*. № 38, Ст. 385 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

Основна література:

1. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. Київ, 2014. 454 с.
https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=8
2. Андрющенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
3. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
4. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>

ТЕМА 10. ОПОДАТКУВАННЯ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ В

УКРАЇНІ: ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ, ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ

Практичне заняття:

1. Особливості оподаткування прибутку підприємств: платники податку, об'єкт оподаткування.
2. Порядок визначення доходів та їх склад.
3. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування.
4. Порядок визнання доходів.
5. Склад витрат та порядок їх визнання.
6. Витрати, що не враховуються при визначенні оподатковуваного прибутку.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Особливості визнання витрат подвійного призначення.
2. Особливості визначення складу витрат платника податку в разі сплати процентів за борговими зобов'язаннями.
3. Особливості визначення складу витрат на виплати фізичним особам згідно з трудовими договорами та договорами цивільно-правового характеру.
4. Особливості віднесення до складу витрат сум внесків на соціальні заходи.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувачі мають звернути увагу, що юридичні особи в Україні діють в організаційно-правових формах, установлених законодавством. Юридичними особами- платниками податків є: українські підприємства й організації; іноземні підприємства й організації. Однак в основі виникнення податкових обов'язків у подібних платників лежить не принцип національної належності юридичної

особи, а їх диференціація на резидентів і нерезидентів. Предметом розгляду є податок на прибуток підприємств: його зміст та значенні в податковій системі України; спрощена система оподаткування, обліку і звітності юридичних осіб; і екологічний податок.

У світовій практиці податок на прибуток є однією з основних частин бюджету у будь-якій країні. Підприємство є платником податку на прибуток, так як воно здійснює діяльність, яка спрямована на отримання прибутку. Прибуткове оподаткування підприємств спричиняє серйозний вплив на розвиток підприємництва, оскільки воно може як стимулювати так і дестимулювати його розвиток. Податок на прибуток, який стягується в Україні, має дуже велике фіскальне значення, чим відрізняється від аналогічних податків в економічно розвинутих країнах.

Здобувачі повинні знати, що податок на прибуток підприємств, крім великого фіскального значення, має й широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності. Цей вплив може здійснюватися як завдяки диференціації ставок оподаткування по різних видах діяльності, так і завдяки наданню пільг у виробництві пріоритетних товарів. Але в нашій країні можливості щодо використання податку на прибуток як регулюючого фактора дещо обмежено його великим бюджетним значенням, внаслідок чого і застосовується єдина ставка податку на прибуток підприємств

Здобувач має усвідомлювати, що податок на прибуток на сьогодні є одним з найважливіших із групи прямих податків у податковій системі України. Він має дуже важливе фіскальне значення, чим відрізняється від аналогічних податків в економічно розвинених країнах. Це обумовлено, перш за все, пропорціями в розподілі ВВП, що склалися історично в централізовано-плановій економіці. Основну масу доходів бюджету становили надходження від державних підприємств і досить незначну – податки з населення, оскільки штучно стримувався фонд споживання і збільшувався фонд нагромадження. В нинішніх умовах ймовірним є поступове вирівнювання між фондом споживання і фондом нагромадження, наслідком чого стане збільшення

бюджетного значення прибуткового податку з громадян і зменшення податку на прибуток підприємств. Податок на прибуток посідає друге місце після ПДВ за значущістю у доходах Державного бюджету. Податок на прибуток підприємств, крім великого фіскального значення, має й широкі можливості для регулювання і стимулювання підприємницької діяльності.

Цей вплив може здійснюватись як завдяки диференціації ставок оподаткування по різних видах діяльності, так і завдяки поданню пільг у виробництві пріоритетних товарів. До недоліків цього податку слід віднести досить складний порядок його визначення, що створює проблеми як для платників, так і для контролюючих органів, значні можливості щодо ухилення від сплати. Крім того, прибуток у ринковій економіці – це величина нестабільна, його розмір постійно коливається на різних фазах економічного циклу, а тому, оподаткування прибутку, з однієї сторони, є —вбудованим стабілізатором економічного розвитку, тобто автоматично пом'якшує циклічні коливання економіки, а з іншої – створює проблеми для формування бюджетних надходжень у періоди економічного спаду.

Звернути увагу! З числа резидентів до платників податку віднесено: 1. суб'єктів господарювання - юридичних особи, які провадять господарську діяльність як на території України, так і за її межами, крім:

- 1) бюджетних установ;
- 2) громадських об'єднань, політичних партій, релігійних, благодійних організацій, пенсійних фондів, метою яких не може бути одержання і розподіл прибутку серед засновників, членів органів управління, інших пов'язаних з ними осіб, а також серед працівників таких організацій; Зазначені установи та організації не є платниками податку на прибуток лише після внесення таких установ та організацій до Реєстру неприбуткових організацій та установ.

- 3) суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності Згідно з ч. 1 ст. 3 ГКУ під господарською діяльністю розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції,

виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. Тобто платниками податку на прибуток - суб'єктами господарювання, - є юридичні особи, які здійснюють діяльність у сфері суспільного виробництва, спрямовану на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність та провадять її як на території України, так і за її межами. 2. Національний банк України здійснює розрахунки з Державним бюджетом України відповідно до Закону України «Про Національний банк України». 3. Управитель фонду операцій з нерухомістю, який здійснює діяльність відповідно до Закону України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» щодо операцій і результатів діяльності із довірчого управління, що здійснюється таким управителем через фонд.

Платниками податку з числа нерезидентів є:

1. юридичні особи, що створені в будь-якій організаційно-правовій формі, та отримують доходи з джерелом походження з України, за винятком установ та організацій, що мають дипломатичні привілеї або імунітет згідно з міжнародними договорами України;

2. постійні представництва нерезидентів, які отримують доходи із джерелом походження з України або виконують агентські (представницькі) та інші функції стосовно таких нерезидентів чи їх засновників. Постійне представництво до початку своєї господарської діяльності стає на облік у податковому органі за своїм місцезнаходженням у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики.

Здобувач повинен знати, що постійне представництво, яке розпочало свою господарську діяльність до реєстрації у податковому органі, вважається таким, що ухиляється від оподаткування, а одержані ним прибутки вважаються прихованими від оподаткування. Об'єктом оподаткування (ст. 134 ПКУ) є:

1. прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який

визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства на різниці, які виникають відповідно до положень розділу III ПКУ. Для платників податку, у яких річний дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку за останній річний звітний (податковий) період не перевищує двадцяти мільйонів гривень, об'єкт оподаткування може визначатися без коригування фінансового результату до оподаткування на усі різниці (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років). Отже, об'єктом оподаткування у резидента визнається прибуток, який отримується платником податку як на території України, так і за її межами. Тобто платник податку у визначення прибутку до оподаткування включає доходи та витрати, які отримуються ним у процесі господарської діяльності як на території України, так і за її межами (закордонні філіали, представництва, участі в іноземних компаніях тощо). Відповідно до частини 1 статті 142 ГКУ прибуток (дохід) суб'єкта господарювання є показником фінансових результатів його господарської діяльності, що визначається шляхом зменшення суми валового доходу суб'єкта господарювання за певний період на суму витрат та суму амортизаційних відрахувань.

2. дохід за договорами страхування;

3. дохід (прибуток) нерезидента з джерелом походження з України; 4. дохід операторів, отриманий від діяльності з випуску та проведення лотерей, азартних ігор. Базою оподаткування є грошове вираження об'єкту оподаткування. Згідно ст. 136 ПКУ основна ставка податку становить 18 відсотків.

При оподаткуванні юридичних осіб - резидентів, що здійснюють страхову діяльність, одночасно із ставкою податку на прибуток (за ставкою 18%), ставки податку на дохід встановлюються у таких розмірах: 3%, 0%. Ставки 0, 4, 6, 12, 15 і 20 відсотків застосовуються до доходів нерезидентів та прирівняних до них осіб з джерелом їх походження з України. Під час провадження букмекерської

діяльності, діяльності з випуску та проведення лотерей, азартних ігор (у тому числі казино) одночасно із ставкою податку на прибуток, ставка податку на дохід встановлюється у розмірі: 10%, 18%. Податок нараховується платником самостійно. Податковим (звітним) періодом є календарний рік. Податковий (звітний) рік для платників податків починається з першого календарного дня податкового (звітного) року і закінчується останнім календарним днем податкового (звітного) року

Основна література:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Голоядова Т. О. Податкове право : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. О. Голоядова, П. П. Латковський. Одеса, 2019. 167 с. <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470?show=full&locale-attribute=en>
3. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. Київ, 2014. 454 с. https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=8
4. Андрющенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с. <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
5. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
6. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>

ТЕМА 11. МИТНІ ПЛАТЕЖІ

Практичне заняття:

1. Поняття митних платежів.
2. Види мита: державне мито та мито, що стягується при переміщенні товарів через митний кордон України.
3. Мито, що стягується при переміщенні товарів через митну територію України.
4. Поняття та специфіка мита.
5. Загальні та особливі види мита.
6. Платники мита.
7. Поняття державного мита та його правове регулювання.
8. Платники, об'єкт оподаткування та ставки державного мита.
9. Порядок нарахування та сплати державного мита.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Поняття та значення Єдиного митного тарифу України.
2. Значення країни походження товару при оподаткуванні митом.
3. Порядок нарахування та сплати мита.
4. Пільги при оподаткуванні митом.
5. Пільги при оподаткуванні державним митом.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувач повинен знати, що мито - непрямий податок, різновид митних платежем, який накладається на товари, що переміщується через митний кордо, тобто ввіз/вивіз чи транзит і який включається до ціни товарів чи сплачується за рахунок кінцевого споживача. з митний кордон.

Мито слід відрізнити від державного мита – грошової суми, що стягується в нотаріальних конторах, органах МЗС, МВС, міських, селищних радах та інших уповноважених на те органів за вчинення ними дій з об'єктами нерухомого майна і видачу документів, що мають юридичне значення.

Порядок нарахування та сплати мита регулюється Митним кодексом України від 13.03.2012 р. В Україні застосовуються такі види мита:

1) **ввізне мито** - встановлюється на товари, що ввозяться на митну територію України.;

2) **вивізне мито** - встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України;

3) **сезонне мито** - на окремі товари законом може встановлюватися сезонне мито на строк не менше 60 та не більше 120 послідовних календарних днів з дня встановлення сезонного мита;

4) у випадках, передбачених законами України (якщо інше не передбачено міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України), з метою захисту економічних інтересів України та українських товаровиробників у разі ввезення товарів на митну територію України, незалежно від інших видів мита, можуть застосовуватися особливі види мита: 1) **спеціальне мито**; 2) **антидемпінгове мито**; 3) **компенсаційне мито**; 4) **додатковий імпортний збір**.

Спеціальне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну»:

1) як засіб захисту національного товаровиробника, у разі якщо товари ввозяться на митну територію України в обсягах та/або за таких умов, що їх ввезення заподіює або створює загрозу заподіяння значної шкоди національному товаровиробнику;

2) як заходи у відповідь на дискримінаційні та/або недружні дії інших держав, митних союзів та економічних угруповань, які обмежують реалізацію законних прав та інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України. Антидемпінгове мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» у разі ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом демпінгу, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Компенсаційне мито встановлюється відповідно до Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту» у разі

ввезення на митну територію України товарів, які є об'єктом субсидованого імпорту, що заподіює шкоду або створює загрозу заподіяння шкоди національному товаровиробнику.

Додатковий імпортний збір встановлюється законом відповідно до статті XII Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1994 року (далі - ГАТТ1994) та Домовленості про положення ГАТТ-1994 щодо платіжного балансу у разі значного погіршення стану платіжного балансу або істотного скорочення золотовалютних резервів, або досягнення ними мінімального розміру з метою забезпечення рівноваги платіжного балансу та збільшення розміру золотовалютних резервів.

Здобувач має знати, що платниками мита є:

1) особа, яка ввозить товари на митну територію України чи вивозить товари з митної території України у порядку та на умовах, встановлених цим Кодексом;

2) особа, на адресу якої надходять товари, що переміщуються (пересилаються) у міжнародних поштових або експрес-відправленнях, несупроводжуваному багажі, вантажних відправленнях;

3) особа, на яку покладається обов'язок дотримання вимог митних режимів, які передбачають звільнення від оподаткування митом, у разі порушення таких вимог;

4) особа, яка використовує товари, митне оформлення яких було здійснено з умовним звільненням від оподаткування, не за цільовим призначенням та/або всупереч умовам чи цілям такого звільнення згідно з цим Кодексом, іншими законами України, а також будь-які інші особи, які безпідставно використовують звільнення від оподаткування митом (податкову пільгу);

5) особа, яка реалізує або передає у володіння, користування чи розпорядження товари, що були випущені у вільний обіг на митній території України із звільненням від оподаткування митними платежами, до закінчення строку, визначеного законом;

б) особа, яка реалізує товари, транспортні засоби відповідно до статті 243 МКУ.

Об'єктами оподаткування митом є:

1) товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами;

2) товари, що ввозяться (пересилаються) на митну територію України в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами відповідно до розділу XII цього Кодексу, а також розділів V та VI Податкового кодексу України;

3) товари, транспортні засоби, що реалізуються відповідно до статті 243 цього Кодексу.

Базою оподаткування митом товарів, що переміщуються через митний кордон України, є:

1) для товарів, на які законом встановлено адвалорні ставки мита, - митна вартість товарів;

2) для товарів, на які законом встановлено специфічні ставки мита, - кількість таких товарів у встановлених законом одиницях виміру.

Здобувачі повинні знати, що для товарів, на які законом встановлено комбіновані ставки мита, база оподаткування визначається відповідно до пунктів 1 і 2. В Україні застосовуються такі види ставок мита:

1) адвалорна - у відсотках;

2) специфічна - у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;

3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита.

Звернути увагу! Мито – це непрямий податок, який стягується з товарів (інших предметів), які переміщуються через митний кордон України, тобто ввозяться, вивозяться чи прямують транзитом. Платниками мита є фізичні та юридичні особи, які здійснюють переміщення товарів через митний кордон. Об'єктом оподаткування виступає митна вартість товарів, або їх кількісна оцінка, що залежить від виду встановлених ставок. При непрямому

оподаткуванні суб'єктом податку стає продавець товару, який виступає посередником між державою і платником (споживачем товару чи послуги).

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 179.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
5. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування. Закон України від 15 липня 1997р. №452/97-ВР. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 08.07.2010 № 2464- VI <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1121/1.1.pdf>

Основна література:

1. Андрющенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
2. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
3. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с.

ТЕМА 12. ПОДАТКОВІ ОРГАНИ УКРАЇНИ

Практичне заняття:

1. Організація податкового контролю.
2. Поняття та види податкових органів. Податкові органи у широкому та вузькому розумінні. Безпосередньо податкові та опосередковано податкові органи. Поняття та особливості податкового контролю.
3. Зміст, завдання, методи податкового контролю. Види податкового контролю.
4. Поняття податкових перевірок. Класифікація податкових перевірок за формою проведення, за якістю, за терміновістю, за ступенем охоплення, за способом встановлення дійсності.
5. Характеристика податкових перевірок передбачених чинним законодавством.

Теми для підготовки доповідей та презентацій:

1. Поняття адміністративного та судового оскарження.
2. Порядок розгляду податковими органами скарг та заяв платників податків і прийняття рішень за ними

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Здобувач має знати, що податковий контроль, в тому числі перевірки, здійснюють дві групи суб'єктів – податкові органи (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, його територіальні органи) та митні органи (центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, його територіальні органи). Такими органами, відповідно, є Державна податкова служба України, Головні управління ДПС у регіонах, Державна митна служба України та Головні управління ДМС у регіонах.

- Податкові органи здійснюють контроль за дотриманням законодавства з питань оподаткування (крім випадків, коли оподаткування пов'язане із імпортом чи експортом товарів), сплати єдиного внеску, а також

щодо дотримання іншого законодавства, контроль за виконанням якого покладено на ДПС України чи її територіальні органи.

- Митні органи контролюють дотримання законодавства з питань митної справи та оподаткування митом, акцизним податком, податком на додану вартість, іншими податками та зборами, які відповідно до податкового, митного та іншого законодавства справляються у зв'язку із імпортом або експортом товарів.

Зверніть увагу! Будь-яким іншим державним органам заборонено проводити перевірки своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків і зборів, у тому числі на запит правоохоронних органів. Більше того, ПК України встановлює пряму заборону органам Служби безпеки України, внутрішніх справ, податкової міліції, прокуратури та їх службовим (посадовим) особам брати безпосередню участь у проведенні перевірок, що здійснюються контролюючими органами, та проводити перевірки суб'єктів підприємницької діяльності з питань оподаткування.

У подальшому йтиметься про здійснення податкових перевірок саме податковими органами (надалі - контролюючі органи).

Здобувачам варто пам'ятати, що в силу припису частини 2 статті 19 Конституції України «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України». Це означає, що при здійсненні повноважень щодо податкового контролюючі органи повинні виконувати тільки ті функції та обов'язки, які прямо передбачені законом, зокрема у статті 19¹ та 21 ПК України.

Важливе місце серед інструментів державного регулювання економіки виступає державний нагляд (контроль). Законодавство України визначає цей термін, як діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, державних колегіальних органів, органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення

та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, допустимого рівня небезпеки для населення, навколишнього природного середовища¹. Контроль, як інструмент соціального управління, властивий усім сферам суспільного буття – політиці (політичний контроль), ідеології (ідеологічний контроль), екології (екологічний контроль) тощо. Тобто, в основу класифікації контролю покладено безпосередньо предмет контрольної діяльності.

З огляду на роль та місце економічної діяльності людства, пріоритетним є економічний або господарський контроль, тобто контроль, предметом якого виступає економіка. У свою чергу, конкретизуючи область контрольного впливу, економічний контроль можна умовно поділити на фінансовий, бюджетний та податковий контроль. Податковий контроль виступає визначальним інструментом податкового адміністрування.

З допомогою податкового контролю забезпечується належний рівень податкової дисципліни та законслухняності платників податків, а донараховані в процесі контролю податкові платежі і застосовані до порушників санкції дозволяють розширити базу оподаткування та істотно поповнити доходи скарбниці.

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>

4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 19-20. Ст. 179.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
5. Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування. Закон України від 15 липня 1997р. №452/97-ВР. 4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Закон України від 08.07.2010 № 2464- VI <https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1121/1.1.pdf>

Основна література:

1. Андрющенко В. Л Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
2. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
3. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ ІІІ

1. Правовий механізм податку та його елементи
2. Місце платника податку в системі суб'єктів податкових правовідносин
3. Резидентство та територіальність у податковому праві
4. Поняття платника податків. Права та обов'язки платника податків
5. Фізичні особи як платники податків
6. Юридичні особи як платники податків
7. Поняття взаємопов'язаних осіб в податковому праві
8. Субєкти, які сприяють сплаті податків і зборів
9. Податкове представництво: поняття та види
10. Об'єкт оподаткування: поняття та види
11. Методи визначення об'єктів оподаткування
12. Правове регулювання ставок оподаткування. Види ставок і принципи їх класифікації

13. Поняття предмета оподаткування. Співвідношення об'єкта та предмета оподаткування
14. Одиниця та база оподаткування. Механізм визначення бази оподаткування
15. Поняття та види податкових періодів
16. Поняття податкових пільг та їх система
17. Види та форми податкових пільг
18. Правове регулювання територіальних податкових пільг
19. Обчислення та сплата податків
20. Джерела сплати податків. Особливості джерел сплати податків та зборів юридичних та фізичних осіб
21. Методи обліку доходів та видатків платника податків. Касовий метод і метод нарахувань
22. Терміни сплати податків та зборів. Зміна терміну сплати податку
23. Податкова звітність: поняття та форми реалізації
24. Зміст, структура та форми податкових декларацій
25. Податкове повідомлення та податкова вимога.
26. Поняття та зміст податкового обов'язку. Податковий обов'язок у широкому та вузькому значеннях
27. Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку
28. Виконання податкового обов'язку. Момент припинення обов'язку зі сплати податків та зборів
29. Податковий борг. Строк давності в податковому праві
30. Погашення податкового боргу у випадку ліквідації платника податків
31. Погашення податкового боргу у випадку реорганізації платника податків
32. Списання та відстрочка податкового боргу
33. Засоби забезпечення виконання обов'язку зі сплати податків та зборів
34. Податкові органи України. Правове регулювання податкового контролю
36. Види і методи податкового контролю
37. Поняття та умови проведення податкової перевірки
38. Співвідношення переконання та примусу в податковому праві

39. Відповідальність за порушення податкового законодавства

40. Поняття та види подвійного оподаткування. Шляхи та методи усунення подвійного оподаткування

41. Зміст непрямих податків та їх місце у податковій системі.

ТЕМИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДОПОВІДЕЙ ТА ПРЕЗЕНТАЦІЙ:

1. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
2. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.
3. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
4. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.
5. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.
6. Порядок розподілу органами Держказначейства сум єдиного податку між бюджетами та позабюджетними цільовими фондами.
7. Порядок ведення книг обліку доходів та витрат.
8. Особливості застосування фіксованого сільськогосподарського податку до сільськогосподарських товаровиробників.
9. Умови та порядок переходу на сплату фіксованого податку.
10. Поняття та значення Єдиного митного тарифу України.
11. Значення країни походження товару при оподаткуванні митом.
12. Порядок нарахування та сплати мита.
13. Пільги при оподаткуванні митом.
14. Пільги при оподаткуванні державним митом.
15. Поняття адміністративного та судового оскарження.
16. Порядок розгляду податковими органами скарг та заяв платників податків і прийняття рішень за ними

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПОДАТКОВЕ ПРАВО (ЗАЛІК)

1. Загальна характеристика інституту податкового права. Співвідношення податкового права з іншими галузями права та законодавства
2. Предмет і метод податкового права. Співвідношення владного і майнового змісту податкових правовідносин
3. Система та джерела податкового права
4. Принципи податкового права та принципи податкового законодавства
5. Склад податкового законодавства
6. Систематизація податкового законодавства. Кодифікація податкових законодавчих актів
7. Поняття і особливості податкових правовідносин
8. Види податкових правовідносин
9. Зміст податкових правовідносин
10. Поняття та особливості податково-правових норм
11. Класифікація податково-правових норм
12. Структура податково-правових норм
13. Поняття, функції та форми регіональної бюджетно-податкової системи
14. Податкова система: поняття, функції та типи
15. Поняття та рівні податкового тиску
16. Поняття обов'язкового платежу податкового характеру
17. Поняття, ознаки та функції податку
18. Співвідношення податку, збору, мита
19. Класифікація податків та зборів
20. Правовий механізм податку та його елементи
21. Місце платника податку в системі суб'єктів податкових правовідносин
22. Резидентство та територіальність у податковому праві
23. Поняття платника податків. Права та обов'язки платника податків
24. Фізичні особи як платники податків
25. Юридичні особи як платники податків

- 26.Поняття взаємопов'язаних осіб в податковому праві
- 27.Субекти, які сприяють сплаті податків і зборів
- 28.Податкове представництво: поняття та види
- 29.Об'єкт оподаткування: поняття та види
- 30.Методи визначення об'єктів оподаткування
- 31.Правове регулювання ставок оподаткування. Види ставок і принципи їх класифікації
- 32.Поняття предмета оподаткування. Співвідношення об'єкта та предмета оподаткування
- 33.Одиниця та база оподаткування. Механізм визначення бази оподаткування
- 34.Поняття та види податкових періодів
- 35.Поняття податкових пільг та їх система
- 36.Види та форми податкових пільг
- 37.Правове регулювання територіальних податкових пільг
- 38.Обчислення та сплата податків
- 39.Джерела сплати податків. Особливості джерел сплати податків та зборів юридичних та фізичних осіб
- 40.Методи обліку доходів та видатків платника податків. Касовий метод і метод нарахувань
- 41.Терміни сплати податків та зборів. Зміна терміну сплати податку
- 42.Податкова звітність: поняття та форми реалізації
- 43.Зміст, структура та форми податкових декларацій
- 44.Податкове повідомлення та податкова вимога
45. Поняття та зміст податкового обов'язку. Податковий обов'язок у широкому та вузькому значеннях
- 46.Умови виникнення, зміни та припинення податкового обов'язку
- 47.Виконання податкового обов'язку. Момент припинення обов'язку зі сплати податків та зборів
48. Податковий борг. Строк давності в податковому праві

49. Погашення податкового боргу у випадку ліквідації платника податків

50. Погашення податкового боргу у випадку реорганізації платника податків

51. Списання та відстрочка податкового боргу

52. Засоби забезпечення виконання обов'язку зі сплати податків та зборів

53. Податкові органи України

54. Правове регулювання податкового контролю

55. Види і методи податкового контролю

56. Поняття та умови проведення податкової перевірки

57. Співвідношення переконання та примусу в податковому праві

58. Відповідальність за порушення податкового законодавства

59. Поняття та види подвійного оподаткування. Шляхи та методи усунення подвійного оподаткування

60. Зміст непрямих податків та їх місце у податковій системі

**ПОЯСНЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧАМИ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ З КУРСУ
«ПОДАТКОВЕ ПРАВО»**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбачена учбовим планом вивчення дисципліни «Податкове право».

Здобувачі заочного відділення виконують контрольну роботу та надають її на перевірку за місяць до іспитової сесії.

Контрольна робота оцінюється: «зарахована», «не зарахована». У випадку незарахування контрольної роботи вказуються причини цього.

Контрольна робота може бути не зарахована у випадках:

- виконаний не той варіант контрольної роботи;
- теоретичні завдання виконані з порушенням вимог до них, зокрема щодо об'єму;
- не виконані або невірно виконані одне або обидва практичні завдання.

Не зарахована контрольна робота повертається здобувачеві для виправлення недоліків. Після усунення вказаних недоліків необхідно повернути як не зараховану контрольну роботу, так і новий варіант контрольної роботи.

Контрольна робота передається методисту заочної форми навчання.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

На титульному листі роботи обов'язково **треба вказати повністю прізвище, ім'я та по-батькові здобувача та номер його залікової книжки.**

Контрольну роботу пишуть від руки або друкують за допомогою комп'ютера на одному боку листа білого паперу формату А4 (210x297 мм) через 1,5 інтервал, 28-30 рядків на сторінці. Мінімальна висота шрифту 1,8 мм.

Обсяг контрольної роботи має складати не менше 10 друкарських сторінок, не включаючи список літератури. Текст контрольної роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм.

Шрифт друку має бути чітким, рядок – чорного кольору.

Текст теоретичного завдання контрольної роботи поділяють на пункти.

Заголовки структурних частин контрольної роботи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «ЛІТЕРАТУРА» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці підзаголовку не ставлять. Якщо заголовок складається з двох речень, їх поділяють крапкою. Заголовки підпунктів (в разі необхідності) друкують маленькими літерами (окрім першої великої) з абзацного відступу.

Кожну структурну частину контрольної роботи слід починати з нової сторінки. Нумерацію сторінок, пунктів (підпунктів) проставляють арабськими цифрами без знаку №.

Першого сторінкою контрольної роботи є титульний лист, що включається в загальну нумерацію сторінок роботи. На титульному листі номер сторінки не ставиться, на наступних сторінках номер проставляється у правому верхньому куту сторінки без крапки в кінці.

Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання – є: освітлення питання; простий план; посилання; список літератури.

При написанні контрольної роботи здобувач має давати посилання на джерела, матеріали, що використовуються в роботі. Такі посилання дадуть можливість відшукати ці джерела і перевірити вірність відомостей щодо цитування документа, дадуть необхідну інформацію про нього.

При використанні матеріалів з монографій, наукових статей та інших джерел у посиланні необхідно вказувати номери сторінок.

Посилання, що є на сторінках, можуть бути визначені по-різному.

Вони за текстом контрольної роботи можуть нумеруватися на кожній сторінці. При цьому у нижній частині сторінки під горизонтальною рисою ставиться відповідний номер і вказуються необхідні реквізити джерела. Таким чином, при цьому засобі позначення посилань на кожній сторінці вони вказуються у послідовній нумерації (1, 2, 3).

Інший спосіб розміщення посилань – нумерація всіх посилань з визначенням номера посилання за тим номером, за яким посилання визначене у списку джерел, що використовувалися, без вказівки в нижній частині кожної сторінки на джерело літератури. При такому способі позначення посилань кожне посилання заключається у квадратні дужки, в яких вказується номер сторінки. Наприклад, [15, с. 10]. У кінці сторінки при такому способі джерело посилання не вказується, а номер посилання визначається номером цього джерела в списку джерел, що використовувалися.

У список Літератури слід включати тільки ту літературу, яку здобувач використовував у процесі написання контрольної роботи.

Джерела слід розміщувати у кінці роботи, після закінчення, здійснюючи їх наскрізну нумерацію.

Список літератури у обсяг контрольної роботи не включається, однак сторінки у списку літератури нумеруються.

Література оформлюється відповідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. бібліографічне посилання. загальні положення та правила складання».

Приклади оформлення бібліографічного опису в списку літератури, що використовувалася.

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про адміністративні правопорушення : Закон України від 7.12.1984 р. *Відомості Верховної Ради РСР*. 1984. № 51. ст.1122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Андрющенко В.Л. Податкова система. Київ. ЦУЛ, 2020. 416 с. <https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
4. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ. ЦУЛ. 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
5. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ. ЦУЛ. 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>

**ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ
З «ПОДАТКОВОГО ПРАВА»**

1. Принципи податкового права, принципи оподаткування та принципи податкового законодавства.
2. Поняття податкових правовідносин.
3. Особливості податкових правовідносин.
4. Класифікація податкових правовідносин.
5. Зміст податкових правовідносин.
6. Об'єкт податкових правовідносин.
7. Суб'єкти податкових правовідносин.
8. Співвідношення суб'єктів податкового права і суб'єктів податкових правовідносин.
9. Поняття податкової системи держави.
10. Співвідношення податкової системи і системи податків.
11. бюджетно-податкова система: поняття, функції та вимоги до неї.
12. Рівні регіональної бюджетно-податкової системи.
13. Зміст податкової системи. Рівні регулювання податкових потоків.

14. Податкова робота (суб'єкти та елементи податкової роботи)
15. Правовий механізм податку.
16. Елементи правового механізму податку.
17. Фізичні особи як платники податків.
18. Юридичні особи як платники податків.
19. Самозайнята особа.
20. Поняття податкового резидента та податкового нерезидента.
21. Правовий статус податкових агентів.
22. Поняття пов'язаних осіб. Поняття та рівні представництва в податковому праві.
- 23.4. База оподаткування. Доходи, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу.
24. Податкова знижка.
25. Ставки податку.
26. Порядок нарахування, утримання та сплати (перерахування) податку до бюджету.
27. Перерахунок податку та податкові соціальні пільги.
28. Особливості нарахування (виплати) та оподаткування окремих видів доходів.
29. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) податку до бюджету.
30. Порядок оподаткування операцій з продажу (обміну) об'єктів нерухомого майна.
31. Порядок оподаткування операцій з продажу або обміну об'єктів рухомого майна.
32. Оподаткування доходу, отриманого платником податку в результаті прийняття ним у спадщину чи дарунок коштів, майна, майнових чи немайнових прав.
33. Поняття та сутність спрощеної системи оподаткування.

34. Види спрощених систем оподаткування, що застосовуються в Україні.
3. Спрощена система оподаткування обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва, її правове регулювання.
35. Поняття суб'єктів малого підприємництва та особливості їх оподаткування в Україні.

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
«ПОДАТКОВЕ ПРАВО»**

Законодавчі та нормативні документи

1. Конституція України. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 1996. N 30. Ст. 14
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI *Відомості Верховної Ради*. 2010. № 229-230 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI *Відомості Верховної Ради* від 21.04.2012. - № 73, (73-74). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV *Відомості Верховної Ради*. 1999. № 40. 365 с.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
5. Про затвердження форми податкової накладної та Порядку заповнення податкової накладної. Наказ Міністерства фінансів України від 22.09.2014 № 957. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1235-14>.
6. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість. Наказ Міністерства фінансів України від 23.09.2014 № 966. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1267-14>.
7. Про затвердження Порядку визначення відповідності платника податку на додану вартість критеріям, які дають право на отримання автоматичного бюджетного відшкодування податку на додану вартість. – Наказ Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1128. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1454-14>.

Основна література:

1. Голоядова Т. О. Податкове право : навчальний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання) / Т. О. Голоядова, П. П. Латковський. Одеса, 2019. 167 с.
<http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/12470?show=full&locale-attribute=en>
2. Соколовська А. М. Податкова система держави: теорія та практика становлення. Київ, 2014. 454 с.
https://afu.kiev.ua/getfile.php?page_id=451&num=8
3. Андрищенко В. Л. Податкова система. Київ, 2020. 416 с.
<https://vo.uu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=204105&redirect=1>
4. Кучерявенко М.П., Маринів Н.А. Податкове право України. Київ, 2020. 414 с. <https://pravo-izdat.com.ua/navchalna-literatura/podatkove-pravo-ukrayini>
5. Тетарчук І.В. Податкове право України. Навчальний посібник для підготовки до іспиту. Київ, 2020. 184 с. <https://jurkniga.ua/contents/podatkove-pravo-ukrani-dlya-pdgotovki-do-spitv.pdf>
6. Братушка Є.С., Кононець Є.В. Генеза податку на додану вартість в Україні та світі // Ефективна економіка. Електронне наукове фахове видання Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету, № 4. 2014. [Електронний ресурс]. <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20287>
7. Волинець Т. В. Правове регулювання оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності. Кредитно-модульна система організації навчального процесу : навч. посіб. для студентів галузі знань "Право", / Волинець Т. В. Львів : Вид-во Львів. комерц. акад., 2014. 187 с. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=fullwebr&S21ALL=%28%3C.%3EA%3D%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%20%D0%A2%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=GOD&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20&R21DBN=1&R21DBN=2
8. Застосування міжнародних податкових договорів: теорія та практика: монографія / авторський колектив; за заг. ред. д.ю.н. Л.Д. Тимченка. – Ірпінь: Видавництво Національного університету ДПС України, 2013. – 220

с.

http://cdn.scipeople.ru/materials/18870/%D0%97%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%81%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%85%20%D0%B4%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B2_%D1%82%D0%B5%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf

Додаткова література:

1. Податкове право. Альбом схем: навч. посіб. / Л. М. Касьяненко та ін. Київ, Алерта. 2013. 111 с. [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28%3C.%3EI%3D%21NBUV\\$%3C.%3E%29%2A%28%3C.%3EU%3D%D0%A5829%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%292%20%D1%8F7\\$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=JwU_B&S21ALL=%28%3C.%3EI%3D%21NBUV$%3C.%3E%29%2A%28%3C.%3EU%3D%D0%A5829%284%D0%A3%D0%9A%D0%A0%292%20%D1%8F7$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)
2. Податкове право України: підручник / М. П. Кучерявенко. Харків, Право, 2013. 528 с. https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/Podat-Pravo.pdf
3. Помулева В.М. Шляхи підвищення ефективності соціально-регулюючого механізму ПДВ // *Сталий розвиток економіки. Міжнародний науково-виробничий журнал*. 2014. № 1 С.253-260. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=sre_2014_1_36
4. Трубін І. О., Кармаліта М. В., Застосування податкового компромісу та податкової амністії: теоретичний аспект // *Фінансове право* № 2 (28), 2014. с. 39-42. <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Fp_2014_2_15.pdf

5. Фінансове право: навч. посіб. / За заг. ред. А.Г. Чубенка. Київ, КНТ, 2014. 600 с. <http://nkkep.com/wp-content/uploads/2020/04/08.04-Fin-pravo-P-31-32-Prakt.pdf>

6. Білик П.П., Осадча І .А. Адміністративний розсуд в публічному адмініструванні та його зв'язок з юридичною деонтологією: теоретико-правовий аспект. *Правова держава*. 2021. №42. С.52-63 <http://pd.onu.edu.ua/article/download/232408/235334/542367>

7. Білик П.П. Осадча І.А. Адміністративний розсуд та інструменти діяльності публічних адміністрацій: адміністративно-правовий та юридико-деонтологічний вимір. *Правова держава*. 2021. №44. С.37-44 <http://pd.onu.edu.ua/article/view/245077>

8. Миколенко О.І., Миколенко О.М. Сучасні тенденції у сфері юридичної відповідальності публічних службовців, службового права України та їх критичний аналіз. *Правова держава*. 2021. № 41. С. 61-68 http://www.irbis-nbuvcgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Prav_2021_41_10

9. Миколенко О.І., Миколенко О.М. Особливості вдосконалення національного законодавства про адміністративну відповідальність. *Правова держава*. 2021. № 44. С. 54-61. <http://pd.onu.edu.ua/article/view/245085>

10. Миколенко О.І., Миколенко О.М. Боротьба світоглядів при формулюванні правових норм про заходи адміністративного і процесуального примусу. *Правова держава*. 2021. № 43. С. 35-41 <http://pd.onu.edu.ua/article/view/240952>

15. ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://rada.gov.ua/> офіційний сайт Верховної Ради України
2. <https://www.kmu.gov.ua/> офіційний сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://ukurier.gov.ua/uk/> щоденне видання центральних органів виконавчої влади України «Урядовий кур'єр»
4. <http://www.golos.com.ua/> Газета Верховної Ради України «Голос України».

Навчальне видання

ПОДАТКОВЕ ПРАВО

ЕЛЕКТРОННИЙ МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 081 «Право»

Електронне практичне видання

Укладач

Білик Павло Петрович

Оригінал-макет розроблено в авторській редакції.

Затвердж. авт. 28.08.2023. Шрифт Times New Roman.

Системні вимоги: операційна система сумісна з
програмним забезпеченням для читання файлів формату PDF.
Обсяг 1 МБ.

Кафедра адміністративного та господарського права
Економіко-правовий факультет
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058